

VOORZITTER : de heer H. Boel

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

— *De vergadering wordt geopend om 10.05 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

AFWEZIG MET KENNISGEVING

H. de Bruyne, P. D'Hondt-Van Opdenbosch, J. Henckens, gezondheidsredenen.

L. Croux, E. Desutter, Maurice Dewulf, F. Tanghe, buitenslands.

K. Dillen, ambtsverplichtingen.

F. Aerts, G. Boeykens, R. Nauwelaerts, J. Wyninckx, familieverplichtingen.

AFWEZIG ZONDER KENNISGEVING

K. Blanckaert, A. Bourgeois, W. Claeys, E. Cooreman, A. Coppieters, F. Cornelis, A. d'Alcantara, F. De Bondt, Constant De Clercq, P. De Keersmaeker, P. De Kerpel, W. Demeester-Demeyer, F. Demeulenaere-De Wilde, O. Demey, J. Demeyer, A. Deneir, J. De Seranno, P. De Vlies,

M. De Weweire, A. Diegenant, G. Dielens, J. Dupré, R. Gijs, H. Kuylen, A. Lagae, E. Leemans, J. Lenssens, W. Martens, W. Mesotten, M. Olivier, R. Otte, Renaat Peeters, C. Plankaert-Staessens, André Rutten, Mathieu Rutten, T. Smeers, M. Smet, N. Staels-Dompas, M. Storme, L. Tindemans, R. Uyttendaele, F. Vanderborght, M. Van Dessel, J. Vangeel, M. Vanherreweghe, R. Van Rompaey, J. van Waterschoot, A. Verbist, Joris Verhaegen, J. Verroken, G. Willems, R. Windels.

H. Adriaensens, Jeanne Adriaensens, E. Baldewijns, A. Bogaerts, M. Bourry, A. Canipel, O. Carpels, B. Cools, E. Coppens, L. Danschutter, J. De Graeve, A. De Rore, G. Desmeyer, L. De tiège, J. Férir, L. Hancké, R. Hostekint, F. Houben, A. Laridon, J. Mangelschots, G. Nyffels, J. Ramaekers, W. Seeuws, L. Tobback, F. Van Acker, M. Vandenhove, V. Vanderheyden, P. Van der Niepen, W. Vernimmen.

F. Boey, R. Bonnel, L. Bril, J. Buchmann, Albert Claes, F. Colla, E. Cuvelier, W. De Clercq, L. De Grève, A. De Winter, R. D'Haeyer, A. Duclos, S. Février, E. Flamant, F. Grootjans, L. Herman-Michielsens, A. Kempinaire, H. Lahaye, J. Nutkewitz, L. Pans, J. Pede, G. Sprockeels, W. Taelman, I. Van Belle, E. Vandersmissen, L. Van De Velde, W. Van Renterghem, F. Verberckmoes, L. Walt Niel.

V. Anciaux, F. Baert, J. Caudron, A. De Beul, W. Desaeyere, J. Gabriels, W. Jorissen, W. Kuijpers, R. Maes, H. Schiltz, J. Valkeniers, L. Van Biervliet, R. Vandekerckhove, F. Van Der Elst, R. Vandezande, P. Van Grem-

bergen, O. Van Ooteghem, E. Vansteenkiste.

L. Van Geyt.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend :

- Voorstel van decreet van de heer H. Deleecq c.s. houdende oprichting van een Vlaams Sociaal en Cultureel Planbureau - 150 (1980-1981) - Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor gezondheidsbeleid en bijstand aan personen.

- Voorstel van decreet van de heer H. Deleecq c.s. houdende oprichting van een Vlaamse Hoge Raad voor het Welzijnsbeleid - 151 (1980-1981) - Nr. 1.

Verwezen naar de Commissie voor gezondheidsbeleid en bijstand aan personen.

- Voorstel van decreet van de heer J. Somers c.s. houdende opheffing van maatregelen van de naoorlogse repressie- en epuratielwetgeving.

Verwezen naar het Bureau.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Indiening en verwijzing

De Voorzitter : Het volgende voorstel van resolutie werd ingediend :

- Voorstel van resolutie van de heer J. Somers c.s. betreffende het verlenen van algemene amnestie om de maatregelen van de naoorlogse repressie en epuratie ongedaan te maken.

Verwezen naar het Bureau.

SAMENSTELLING VAN EEN COMMISSIE

Wijziging onder de vaste leden

De Voorzitter : Dames en heren, door de SP-fractie wordt voorgesteld in de Commissie voor ruimtelijke ordening, leefmilieu en huisvesting de heer Nyffels als vast lid te vervangen door de heer Egelmeers.

Geen bezwaar ? (*Neen*)

Aldus is besloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende goedkeuring van het Verdrag tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de Nederlandse Taalunie, ondertekend te Brussel op 9 september 1980 - 147 (1980-1981) - Nr. 1

Algemene bespreking

De Voorzitter : Aan de orde is het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Verdrag tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de Nederlandse Taalunie, ondertekend te Brussel op 9 september 1980.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Suykerbuyk, verslaggever, heeft het woord voor een mondeling verslag.

De heer H. Suykerbuyk, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Staatssecretaris, geachte collega's, mede namens mevrouw Nauwelaerts breng ik namens de Commissie buitenlands beleid verslag uit bij het ontwerp van decreet, houdende goedkeuring van het verdrag tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de Nederlandse Taalunie, zoals dit te Brussel werd ondertekend op 9 september 1980.

Het verdrag en het ontwerp van decreet, dat dit ondertekend Verdrag dient te bekrachtigen is in menig opzicht een belangrijke aangelegenheid.

Uitgegaan wordt van een eenheid van geschreven en gesproken taal in Nederland en het Nederlandstalig gedeelte van België en het doel van de Taalunie is te komen tot een integratie tussen beiden, op dit specifieke gebied van Taal en Letteren.

De memorie van toelichting bij dit ontwerp geeft tal van voorbeelden, waarbij zowel door particulieren als door overheden, initiatieven werden genomen om de eenheid van taalgebruik te bevorderen binnen het gemeenschappelijk taalgebied van Nederland en het Nederlandstalig gedeelte van België.

Er is de Statenvertaling van de Bijbel in 1635, de pleidooien van Verlooy in 1788 voor de eenmaking van de Hollandse en Vlaamse Letteren, de eerste spellingsregeling van 1804, het eerste Taal- en Letterkundig Congres te Gent in 1849, de in 1883 bereikte maar niet volgehouden eenheid van spelling, het réveil in 1945 met als resultaat het gekende groene boekje, de zgn. woordenlijst van de Nederlandse Taal, verschenen op 25 augustus 1953, de belangrijke Eerste Algemene Conferentie der Nederlandse Letteren in 1951, onder voorzitterschap van Herman Teirlinck, tenslotte de Gemengde Commissie ter uitvoering van het Belgisch-Nederlands Cultureel Akkoord, die kon bekomen dat in 1974 een werkgroep ad hoc werd ingesteld.

Deze werkgroep kwam op 20 december 1976 klaar met een ontwerp voor een Nederlandse Taalunie, dat de werktekst zou worden, om te dienen

voor de ondertekende verdragtekst en het ontwerp van decreet.

Al die aandacht en energie, gedurende verschillende eeuwen aan deze Taaleenheid besteed, wijst op het bestendig aanvoelen van het belang ervan.

De resultaten waren dan ook niet onbelangrijk. Maar tegelijk werd als een gemis ervaren dat een wettelijk kader ontbrak.

Wijlen Julien Kuypers en meester Reinink die in 1962 alarm sloegen met hun rapport «De Belgisch - Nederlandse culturele samenwerking in de naaste toekomst» pleitten reeds voor een institutionalisering van de betrekkingen en de instelling van een Hoge Raad van de cultuur. De kritiek van velen gold vooral het Belgisch - Nederlands Cultureel Akkoord van 1946, waarin het. aan sancties en binding van besluiten en uitvoering ontbrak. Dit Verdrag liet de mogelijkheid open voor beide landen eenzijdige beslissingen te nemen. Een situatie die, ondanks alle goede wil, toch onbevredigd was.

Deze opvattingen en inzichten, samen met de mogelijkheden door de Belgische grondwetsherziening gegeven - de culturele autonomie voor de taalgemeenschappen - boden de kansen het nodige wettelijk kader te scheppen sinds 1971. De Taalunie zal daarin voorzien.

De juiste betekenis van dit verdrag werd door drs. Van De Laar, Voorzitter van de Gemengde Commissie ter uitvoering van het Belgisch-Nederlands Cultureel Akkoord op een vergadering van het Algemeen Nederlands Verbond in 1975 duidelijk als volgt omschreven :

«Het belang van dit Verdrag bestaat erin dat de Belgische en Nederlandse instanties, als ze iets doen, dit gezamenlijk moeten doen. Dit verdrag neemt het vrijblijvende weg. Men moet samen aan de slag.»

De verdragtekst is ter zake ondubbelzinnig en dat het om een echt Taai-pact gaat, kan met enkele verwijzingen gemakkelijk worden geïllustreerd. Men spreekt over :

1. De gezamenlijke ontwikkeling van de Nederlandse Taal.

Suykerbuyk

2. De gemeenschappelijke bevordering van de Studie en de verspreiding van de Nederlandse Taal en Letteren in het buitenland.
3. Het gemeenschappelijk bepalen van de officiële spelling en spraak-kunst van de Nederlandse Taal.
4. Een gemeenschappelijk beleid voeren ter zake het «Getuigschrift Nederlands als Vreemde Taal».
5. Gemeenschappelijk een beleid voeren in verband met de Nederlandse Taal in internationaal verband, voornamelijk in de Europese Gemeenschappen.
6. Gezamenlijk, waar nodig, wetenschappelijk onderzoek aanmoedigen.
7. Gezamenlijk het onderwijs van de Nederlandse Taal bevorderen.

Aan uw Commissie werd dit ontwerp van decreet voorgelegd en het werd kort besproken in de vergadering van 30 juni 1981.

Hierbij volgt een verslag van gedane opmerkingen en gestelde vragen, tegelijk met het antwoord.

1. Opmerkingen werden geformuleerd door de Raad van State in haar advies en zulks in verband met : instemming van de Nationale Wetgever met betrekking tot de geldmiddelen.

Men wenste het antwoord op deze opmerking te kennen.

Het Taalunieverdrag bindt volkenrechtelijk de Belgische Staat in zijn geheel, dit wil zeggen als internationaal rechtspersoon. Hoe België de interne financiële implicaties regelt is een binnenlandse aangelegenheid, die voorwerp van internationale onderhandeling kan zijn.

De Grondwet heeft trouwens automatisch de Belgische verplichtingen, wat culturele materies betreft, ook met het buitenland, overgedragen aan de Gemeenschapsraden.

2. De rol van de Commissie buitenlands beleid van de Vlaamse Raad

en de Interparlementaire Commissie in de toekomst, zoals deze in de Verdragtekst voorkomt.

De Interparlementaire Raadgevende Commissie van de Taalunie is vergelijkbaar, ook wat werking en bevoegdheden betreft, met dezelfde Commissie zoals deze in Benelux verband werkt, namelijk zal de Interparlementaire Raadgevende Commissie een adviserende rol hebben ten opzichte van de werking van de Taalunie en kan zij de regeringen ondervragen en aanbevelingen overmaken.

De Commissie buitenlands beleid van de Vlaamse Raad heeft een uitsluitend binnenlandse bevoegdheid ; in die hoedanigheid kan zij vanzelfsprekend de bevoegde leden van de Vlaamse Executieve over de Taalunie-aangelegenheden ter verantwoording roepen, ook over de positie die de vertegenwoordigers van de Vlaamse Executieve (in het Comité van Ministers) van de Taalunie hebben aangenomen.

3. Het statuut van het personeel.

Het personeelsstatuut is nog niet definitief vastgelegd. Deze aangelegenheid behoort immers tot de bevoegdheid van het Comité van Ministers, dat zal worden ingesteld onmiddellijk na het van kracht worden van het Verdrag.

Wel zijn er voorbereidende gesprekken gevoerd.

Zo wordt gedacht om het stafpersoneel van het algemeen secretariaat in een eerste fase te beperken tot een secretaris-generaal en een viertal leidende ambtenaren, die aan het hoofd staan van de belangrijke sectoren, zoals wetenschappelijk onderzoek, onderwijs, letteren en lectoraten in het buitenland, waaraan worden toegevoegd een aantal uitvoerende medewerkers. Er wordt aan gedacht de personeelsleden een eigen statuut te geven.

4. Situatie rond de opstelling van de statuten en het protocol.

Dit zal geschieden bij de onderhandelingen over de werking van de organisatie van de Unie.

5. Rechtsbekrachtiging van de beslissingen.

De beslissingen van de Taalunie zoals wij op eenparige beslissing door het Comité van Ministers en op verplicht advies van de Raad van Nederlandse Taal en Letteren zijn tot stand gekomen, binden de beide partijen.

In geval zij gevolg hebben in de beide landen nemen de beide partijen de verplichting op zich om er in hun eigen land de passende uitvoering aan te geven.

Dit wat de Commissie van 30 juni 1981 betreft.

Volledigheidshalve dient echter verwezen te worden naar een commissievergadering dd. 27 maart 1980, waar het ontwerp, zij het informeel omdat het verdrag toen nog niet was ondertekend, uitvoerig werd toegelicht door de Minister en even uitvoerig werd besproken.

Tijdens deze vergadering werden talrijke ophelderingen gevraagd, onder meer over de verhouding tussen de Interparlementaire Commissie, zoals voorgesteld in artikel 11 en de huidige bestaande Permanente Contactcommissie, over de landen, die voorwerp van de in artikel 20 bedoelde associatie-overeenkomst kunnen zijn.

Er werd aangestipt dat talloze adviezen werden ingewonnen, waarbij telkens werd vastgesteld dat aan de ene kant vrees bestond dat de Taalunie bepaalde ingenomen actieterreinen zou gaan bezetten, aan de andere kant het verlangen werd geuit het voorwerp van de Taalunie ruimer te maken dan was voorgesteld.

Ook werd toen reeds de nadruk gelegd op het feit dat deze Taalunie weliswaar slechts het terrein van Taal en Letteren betreft, maar dan wel in haar meest extensieve betekenis. Het is inderdaad niet gering dat het geschreven en gesproken woord als een eenheid wordt aangezien zowel op het vlak van onderwijs, wetenschappen en geschiedenis, als in het maatschappelijk verkeer, bij de aanwending ervan in technologisch nieuwe domeinen, zowel in binnen- als in buitenland, met vooral accenten op de internationale instellingen.

Suykerbuyk

Uw Commissie heeft in zitting van 30 juni 1980 dit ontwerp van decreet eenparig goedgekeurd.

Het Taalunie-verdrag, dat aan onze Raad ter bekrachtiging wordt voorgelegd is het werk van velen, zowel in de overheidssector als in vrije instellingen en verenigingen, waarbij het Algemeen Nederlands Verbond een voorname plaats inneemt.

Ik wens de gelegenheid echter niet onbenut te laten mevrouw de Staatssecretaris te feliciteren omdat zij gedurende haar ganse ambtsperiode tot vandaag de dag een bijzondere zorg aan de dag legde opdat dit Taalunie-verdrag er toch maar zou komen. Dit laatste zal hopelijk vanaf vandaag voor U, mevrouw, geen zorg meer hoeven te zijn.

Dit verdrag is de eerste internationale conventie die in het raam van de culturele autonomie van de taalgemeenschappen in dit land uitsluitend door de Vlaamse Raad zal worden geratificeerd. Het is tot op heden ook de eerste en enige internationale conventie die een taalunie tussen twee landen instelt en om geschiedkundig volledig te zijn, dit is na de Pacificatie van Gent in 1576 de eerste Internationale Conventie waarbij Vlaanderen soeverein als gemeenschap naar buiten treedt.

Deze taalunie is er echter niet in de eerste plaats voor de wetenschapsman of literator.

Taal en taalzorg is evenzeer een culturele als een sociale opdracht van de welzijnsstaat. Taal is een instrument dat ontwikkeling, samenwerking en integratie conditioneert. Taal, taalzorg en taalvaardigheid versoepelt het maatschappelijk verkeer, geeft intellectuele prikkels en zal ook voor sociale integratie zorgen.

In dat opzicht moeten de verwachtingen, nu een nieuw instrument wordt aangeboden om de Nederlandse taal te verstevigen en op te waarderen, gericht zijn op het geheel van de maatschappelijke en culturele betrekkingen tussen Vlaanderen en Nederland.

Het Taalunie-verdrag, zo is reeds aangetoond, geeft een wettelijk kader, waar men niet meer om heen kan,

voor de Nederlandse taal en letteren, in het Koninkrijk der Nederlanden en de deelstaat Vlaanderen. Zij krijgen aldus vaste grond onder de voeten. Waar vaste grond is mag men zowel in Vlaanderen als in Nederland veel brakke grond aanvoeren om aan de culturele integratie, zonder dat deze zou verzanden of gewoon verzinken, meer en meer gestalte geven. En daarom gaat het tenslotte.

Mogen al deze redenen er de leden van deze Raad van overtuigd hebben dat dit Taalunie-verdrag zonder meer een eenparige goedkeuring verdient. *(Applaus bij de meerderheid)*

De Voorzitter : De heer Bascour heeft het woord.

De heer J. Bascour *(op de tribune)* : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Staatssecretaris, dames en heren, als resultaat van 150 jaar Vlaamse Beweging werd op 9 september 1980 - dus reeds bijna een jaar geleden - tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden het Verdrag inzake de Nederlandse Taalunie ondertekend, zodanig dat - zoals de verslaggever het zo goed onderstreepte - Nederlandstalig België en Nederland nu één Nederlands taalgebied vormen.

Alhoewel de goedkeuring van een verdrag - en zeker van dit verdrag dat men, mijns inziens, kan beschouwen als een belangrijke mijlpaal in onze officiële ontvoogding - geen aanleiding kan of mag geven tot oeverloze en nutteloze discussies, zou ik toch in het kort enkele beschouwingen willen maken.

Het belang van dit verdrag bestaat hoofdzakelijk in de officiële erkenning van de samenwerking tussen beide Lage Landen inzake de Nederlandse taal.

Men heeft eindelijk ingezien dat eenzijdige en unilaterale beslissingen schade kunnen toebrengen aan de ontwikkeling van de eenheid van het Nederlands.

Wat is er nu fundamenteel veranderd ?

De samenwerking is geïnstitutionaliseerd. Vooral een paritair samenge-

stelde Raad voor de Nederlandse Taal en Letterkunde met Nederlandse en Belgische taaispecialisten, zal de gehele Nederlandstalige bevolking, hetzij circa 20 miljoen mensen, vertegenwoordigen. Ik wil er in dit verband nochtans op wijzen - en dit is geen kritiek - dat deze institutionalisering geenszins of alleszins onvoldoende tot de verbeelding van de gewone man spreekt.

De memorie van toelichting bevat een aantal historische interessante gegevens. Wat echter vergeten werd is in de eerste plaats het feit dat de spelling reeds eenvormig was tijdens het Verenigd Koninkrijk en bij het ontstaan van België de conservatieve krachten, mijns inziens opzettelijk en dit onder meer met het doel de Nederlandse invloed zo mogelijk te breken, de ouderwetse spelling opnieuw hebben ingevoerd.

Dames en heren, het verdrag zal eindelijk de reeds bestaande, zeer concrete samenwerking, een publiekrechtelijke vorm geven. De bekrachtiging van deze Taalunie door een officiële staatsovereenkomst is formeel uiteraard een historische noodzaak. Het vrijblijvende overleg wordt nu echter vervangen door vaste afspraken en gemeenschappelijke beslissingen.

Dit juridisch aspect van het dossier wil ik even aansnijden om erop te wijzen dat dit verdrag uniek is, zoals de verslaggever het zo duidelijk heeft gezegd.

Uiteraard bestaan er bilaterale afspraken tussen landen met eenzelfde taal, zoals tussen Duitssprekende landen en ook Franstalige landen of gebieden, maar essentieel en geheel nieuw is het internationaal verdrag dat individuele beslissingsbevoegdheid in taalzaken van soevereine staten, of deelstaten, overdraagt aan een afzonderlijk internationaal orgaan.

Positief beschouw ik ook de door het verdrag geboden mogelijkheid voor andere staten om tot het verdrag toe te treden. Zo zou ik het echt goedvinden, mocht bijvoorbeeld het volledig onafhankelijk Suriname spoedig wensen toe te treden. Daarenboven blijft ook de mogelijkheid open om met

Bascour

Zuid-Afrika, uiteraard te gepasten tijde, een associatie verdrag af te sluiten.

In dit verband durf ik er ook nog op te wijzen dat, indien in Vlaamse rangen het inzicht in de politieke geschiedenis juistere ware geweest, minder vragen in Groot-Nederlands verband zouden zijn gerezen of nog rijzen. Ik wil op dit punt nu niet verder ingaan, alleen wil ik eraan herinneren dat het precies de Groot-Nederlandse gedachte is geweest die de continuïteit van de Vlaamse cultuur gedurende de eerste veertig jaar van anti-Hollands België heeft gewaarborgd.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik zou thans nog een lans willen breken opdat dit verdrag niet te lang enkel op taalkundige basis zou blijven stoeien. Het verdrag is geen middel voor alle mogelijke kwalen. Ruime interpretatie schijnt mij noodzakelijk. Ook moeten mogelijkheden tot uitbreiding in de toekomst worden nastreefd.

Het taalbeleid zou mijns inziens zo moeten worden bekeken dat men het hele gebied van de Nederlandssprekenden cultureel homogeen poogt te maken.

Wij hebben niet alleen een grammatica gemeen maar zoveel andere problemen. De nieuwe eenheid van het Nederlands is uiteraard belangrijk maar laat dit maar een eerste stap zijn. Ook de Nederlandse beschaving - onderdeel van onze aloude West-Europese beschaving - moet zijn identiteit kunnen bewaren en versterken, ten einde haar eigen bijdrage te kunnen leveren aan de groeiende samenwerking binnen Europa en in de wereld.

Persoonlijk zie ik buiten enkele gevaren, waarop ik onmiddellijk de aandacht wil vestigen, nog twee kleine schoonheidsfoutjes, namelijk ten eerste het feit dat het blijkbaar niet mogelijk was de zetel van het secretariaat te Brussel te vestigen. Wij zijn zeker niet ongelukkig met Den Haag maar Brussel als zetel - Brussel, aloude Vlaams-Brabantse stad op de grens tussen Noord en Zuid, tussen de

Germaanse en de Latijnse cultuur - had mij toch sterker aangesproken.

Op de tweede plaats kan men het wel betreuren dat dit verdrag, in feite het eerste internationaal akkoord van onze Vlaamse Gemeenschap, nog steeds de handtekening niet mocht of niet kon dragen van een minister van de eigen Vlaamse Executieve.

Vervolgens zou ik met professor Roland Willemijns van de Vrije Universiteit Brussel nogmaals willen wijzen op sommige gevaren die toch ook achter dit Taalunie-verdrag schuilen, met name de ontwikkeling in Nederland van een spreektaal weg van de vaste norm van de cultuurtaal, het wegvallen in Vlaanderen van de taal als ideologisch wapen, nu de Vlaamse Beweging een grote slag heeft thuis gehaald, de in Nederland vaak voorkomende germanismen en de in Vlaanderen welig tierende gallicismen zullen waarschijnlijk door anglosaksismen worden vervangen.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, graag maak ik van de gelegenheid gebruik om twee concrete vragen te stellen waarop ik een duidelijk antwoord verwacht van de bevoegde Staatssecretaris.

Een eerste vraag die ik wens te stellen is de volgende : wordt de bestaande Permanente Contactcommissie Vlaamse Raad - Nederlandse Staten-Generaal belast met de bevoegdheden toegekend aan de in de artikel 6 en 11 van het verdrag voorziene Interparlementaire Commissie ? Of is het de bedoeling naast de bestaande parlementaire Permanente Contactcommissie nog een nieuwe Interparlementaire Commissie op te richten ? Gaat men naar de leden van de bestaande Commissie institutioneel een aantal interessante materies toeschrijven of gaat men institutionaliseren om te institutionaliseren ? In ieder geval hoop ik - en ik meen op dit punt ook de tolk te mogen zijn van alle leden van de Permanente Contactcommissie - dat men de zaken pragmatisch zal aanpakken en niet te veel commissies en subcommissies zal oprichten. Het kan soms van het goede te veel zijn.

Mijn tweede vraag handelt over het

De heer E. Suykerbuyk (CVP), verslaggever over het decreet-Taalunieverdrag

Verdrag dat werd ondertekend op 9 september 1980. Pas op 18 mei 1981, dus bijna 10 maanden later, verzocht mevrouw de Staatssecretaris voor de Vlaamse Gemeenschap de Raad van State om advies over een ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag, en dit binnen een termijn van ten hoogste drie dagen. Het zal dan niemand verwonderen dat de Raad van State binnen deze korte termijn geen volledig advies heeft kunnen uitbrengen en bijvoorbeeld niet de tijd heeft gehad om sommige bepalingen van het verdrag, zoals de belangrijke bepalingen van artikel 17 die betrekking hebben op de geldmiddelen, te onderzoeken.

In het verslag van collega Suykerbuyk vind ik geen antwoord op deze vraag, die ook in de Commissie werd gesteld.

De heer H. Suykerbuyk, verslaggever: Ik heb het antwoord gegeven.

De heer J. Bascour : Maar dit kwam niet voor in uw mondeling verslag.

De heer H. Suykerbuyk, verslaggever : Jawel.

De heer J. Bascour : Mevrouw de

Bascour

Staatssecretaris, ik herhaal de vraag op dit artikel 17, dat betrekking heeft op de geldmiddelen, niet tevens de instemming behoeft van de nationale wetgever om uitwerking te kunnen hebben. Ook verschillende collega's vragen het zich af. Graag hoorden wij u hierop bevestigend antwoorden.

Tot besluit durf ik te stellen dat wij ons niet blind moeten staren op een triomfdag als deze. Ook dit moet men kunnen relativiseren, want nu pas begint het werk. «Lyrisch» moeten wij er inderdaad niet over worden. De te grote verwijdering tussen Noord en Zuid is en blijft helaas nog steeds een feit. Vooral bij de doorsnee Vlaming. De vraag rijst zelfs of wij, niettegenstaande onze grote inspanningen, er werkelijk sterk op vooruitgaan.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, laat mij ten slotte toe te zeggen dat wij ons graag aansluiten bij de wens geformuleerd door de verslaggever, namelijk dat de Vlaamse Raad eenparig zijn goedkeuring zal hechten aan dit verdrag. Verder moeten wij er ook voor zorgen dat nooit zal kunnen worden gezegd dat wij hier vandaag «een papieren monument van goede wil» hebben goedgekeurd. (*Applaus bij de PW en bij de VU*)

De Voorzitter : De heer Deleeck heeft het woord.

De heer H. Deleeck (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Staatssecretaris, dames en heren, namens de CVP-fractie wens ik het historisch en symbolisch belang te onderstrepen van het decreet dat vandaag ter sprake komt ter ratificatie van het Taalunieverdrag. Het is inderdaad de bekroning van 150 jaar strijd voor de bevestiging van de eigen taal, waarbij wij de taal niet zozeer als een chauvinistische of romantische aangelegenheid beschouwen, maar als de uitdrukking van de identiteit van het volk waartoe wij behoren, de taal als de uitdrukking van onze eigenheid.

Zoals de heer Bascour zal ook ik de geschiedenis niet herhalen en geen vragen stellen over datgene wat gebeurde na 1830, maar terloops er toch op wijzen dat die strijd van 150 jaar eigenlijk door alle mogelijke sociale stromingen van ons volk werd doorgevoerd en

dat er bijgevolg geen enkele is die ter zake een monopolie-positie kan innemen. Ik denk inderdaad dat het begonnen is met de Orangistische burgers van liberale makelij die, na 1830, de eersten waren om de aandacht op het Nederlands als taal opnieuw te vestigen. Ik denk dat de traditionele strekking, met haar priesters en dichters, gezorgd heeft voor het veilig stellen van de eigen aard van onze bevolking. Ik denk ook dat vandaag mag worden gezegd - wat te weinig wordt gezegd - dat de strijd om het algemeen stemrecht een onvervalst component van de Vlaamse Beweging is in deze zin dat wij, via de macht van het aantal in de Parlementen, op de duur ook taalwetten hebben kunnen goedkeuren die buiten dat kader misschien nooit mogelijk zouden geweest zijn.

Als christen-democraten zijn wij vandaag derhalve van harte gelukkig met de bekroning van deze sociale en culturele strijd die wij ook volledig als onze strijd beschouwen.

Welke is nu de politieke betekenis van het verdrag dat vandaag wordt goedgekeurd? Zoals reeds door de verslaggever werd gezegd en door de vorige sprekers herhaald, moeten wij als eerste feit vaststellen dat de Vlaamse Gemeenschap zich, voor de eerste maal, vandaag als een autonome natie opstelt; een natie die eigenmachtig internationale verdragen afsluit en dit in een Belgische context waar deze materie tot nog toe steeds betwist geweest is.

Ten tweede, wij gaan over tot hetgeen men in economische termen zou noemen : een gemeenschappelijke markt. In West-Europa wordt een belangrijke taalgemeenschap officieel tot stand gebracht, een taalgemeenschap van bijna 20 miljoen mensen, met een eigen - en dit is waarschijnlijk het meest specifieke - beslissende autoriteit, met name het Comité van Ministers. Met andere woorden, de samenwerking op het gebied van de taal en de letteren wordt in de toekomst geïnstitutionaliseerd, dit wil zeggen in vaste vormen gegoten, gesystematiseerd.

Ten derde, in deze samenwerking met Nederland blijft de Nederlandstalige Gemeenschap van België de meest belanghebbende partij, dit wegens

haar historische achterstand, dit ook wegens het feit dat Vlaanderen toch nog blootgesteld blijft aan de zwaardere druk van andere taalgemeenschappen. Maar in principe - en ook dit is waarschijnlijk nieuw - wordt hier behandeld als gelijke partners.

Ten vierde, de taal wordt in het Taalunieverdrag niet behandeld als een aangelegenheid van filologen maar inderdaad, zoals in de tekst staat, als een instrument van maatschappelijk verkeer, dit wil zeggen dat men na zovele jaren de taal werkelijk in haar volle sociale betekenis zal benaderen.

Het is te hopen en te verwachten - en ik weet inderdaad, zoals op deze tribune reeds is gezegd, dat dit verdrag op zichzelf één middel is en dat de uitwerking en de benutting ervan een andere zaak zijn - dat het Taalunieverdrag ook een bijdrage zal leveren tot meer gemeenschappelijkheid op andere domeinen, met name het onderwijs, de wetenschapsbeoefening en het geestesleven in het algemeen.

Mevrouw de Staatssecretaris, het Taalunieverdrag is een moment in de geschiedenis en daarna gaat het leven verder. Maar vandaag is het toch een historische dag in deze zin dat wij bij zulke gelegenheid vaststellen welke onvoorstelbare weg er werd afgelegd op 20 jaar, 50 jaar, 100 jaar. Naast al het pessimisme waarin wij de jongste maanden en jaren baden en naast al de kritiek op het politieke bedrijf mag dit positieve aspect van ons werk op dit ogenblik wel worden onderstreept. De weg naar de toekomst hoop ik in dit perspectief te mogen zien: minder strijd om een zaak die vanzelfsprekend is, namelijk onze eigen taal en meer zelfzekerheid om als Nederlandstalige op te treden. Ook hoop ik dat van daaruit meer taalverdraagzaamheid in het eigen land zal mogelijk worden.

Mijnheer de Voorzitter, ik kan en ik mag deze uiteenzetting niet besluiten zonder zeer in het kort hulde te brengen aan alle gezagdragers, politieke en niet-politieke, die het hunne hebben bijgedragen tot het tot stand komen van het Taalunie-verdrag, en meer speciaal wil ik u, mevrouw De Backer, daarbij betrekken. (*Applaus op alle banken*)

De Voorzitter : De heer De Rouck heeft het woord.

De heer G. De Rouck (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, geachte collega's, het is de taak van een oppositiepartij kritisch de daden van de bewindslieden te onderzoeken, op de leemten en fouten in dat beleid te wijzen en alternatieven voor te stellen. Maar men kan niet ontkennen dat de oppositie van de Volksunie in de Cultuurraad en ook in deze Assemblée constructief is geweest.

Als we de lijst van vragen, interpellaties en voorstellen overlopen, dan is die in vergelijking met wat door de Executieve zelf naar voren werd gebracht, indrukwekkend. Jammer genoeg is hetgeen besproken werd in de commissies maar één twintigste van hetgeen nog niet werd besproken. Daarover wil ik het echter nu niet hebben, het werd trouwens gisteren verschillende keren gezegd.

Als nationalist blijven wij hopen dat deze Raad uiteindelijk toch de politieke wil zal opbrengen om de oude droom van zelfbestuur voor Vlaanderen waar te maken. Elke maatregel die dit zelfbestuur werkelijk dichterbij brengt juichen wij toe.

Niets is meer bepalend voor de mate van autonomie waarover een natie beschikt dan de mogelijkheid om op het internationaal forum een eigen stem te laten horen. Men heeft zoveel zelfbestuur als men bevoegdheid heeft om een eigen buitenlandse politiek te voeren.

Dit ontwerp bevestigt onze grondwettelijke bevoegdheid om inzake de internationale culturele samenwerking een eigen beleid te voeren. Het terrein van de Taalunie is in werkelijkheid beperkt : dat kan men niet ontkennen.

De ondertekening en de ratificatie van dit Verdrag zullen het aanschijn van de wereld en zelfs dat van de Lage Landen niet wezenlijk veranderen. En toch gebeurt hier iets belangrijks, iets dat straks de aandacht van de historici zal trekken. Jammer genoeg wordt deze historische gebeurtenis hier maar pover bijgewoond. De Taalunie maakt namelijk de ellende

van 1830 en daarna een beetje meer ongedaan. In dat onzalige jaar werden historisch banden op tragische wijze stukgemaakt. In 1980 hebben wij moeten beleven dat vele tientallen miljoenen werden uitgegeven om die rampzalige breuk feestelijk te herdenken, en dat ondanks de crisis, op een weinig toekomstgerichte, ja zelfs potserlijke wijze.

Wij hadden de hoop dat zogenaamde Vlaamse bewindslieden zich zouden inspannen om een en ander goed te maken en dit Verdrag voor einde 1980 te laten ratificeren. Het heeft niet mogen zijn. De Nederlandse regering heeft ter zake harder en efficiënter gewerkt dan de Vlaamse Executieve. De Tweede Kamer van de Staten-Generaal heeft het Verdrag goedgekeurd in april. De Eerste Kamer keurde het vorige week dinsdag goed.

Negen maanden na de ondertekening heeft de Vlaamse Executieve het ontwerp voorgelegd aan de Raad van State. Dat was op 18 mei, met het verzoek binnen een termijn van ten hoogste drie dagen advies uit te brengen. Het advies was er één dag later al. Wie of wat heeft de Executieve daarna belet het ontwerp met redelijke spoed in te dienen ? Hoe komt het dat de leden van de Raad met een gestencilde tekst moeten werken ?

Waarom heeft men dit ontwerp niet tijdig ingediend, zodat het kon gedrukt worden ? Waarom moest dit ontwerp, onverwacht, als een toegevoegd punt, op de agenda komen ?

Die manier van doen getuigt van weinig ernst. Het is de eerste maal dat deze Raad gebruik maakt van zijn bevoegdheid inzake internationale culturele samenwerking. Het is doodjammer dat zulks niet kan gebeuren volgens de gebruikelijke spelregels. De gang van zaken doet vermoedens rijzen dat de Vlaamse deelregering niet met haar hart achter het ontwerp staat. Het vervult ons met zorg over de uitvoering ervan.

Tot onze spijt stellen wij vast dat het mis loopt met het hele beleid inzake internationale culturele samenwerking. Meer dan een jaar geleden heeft de unanieme Cultuurraad bij decreet een Commissariaat-generaal opgericht. Wij stellen vast dat het decreet

gewoon niet wordt uitgevoerd. Welke machten houden het tegen ? Sommigen fluisteren over unitaire pressie achter de schermen. Anderen schrijven die inertie eerder toe aan het ontbreken van reële interesse bij de Staatssecretaris. Het zou ons genoeg doen dit hier te horen tegenspreken en te vernemen wanneer het bedoelde decreet zal worden uitgevoerd.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken, Vlaamse Staatssecretaris voor Cultuur, Toerisme en Huisvesting : Dat heb ik gisteren reeds gezegd.

De heer G. De Rouck : Ja, u hebt gezegd dat dit in januari 1981 zou gebeuren.

De Vlaamse opinie is met ontzetting en verdriet getuige geweest van het geklungel in verband met de opening van «De Brakke Grond».

Het is al te gemakkelijk de kritiek hierover af te wimpelen als parochialisme en nestbevuiling. Ontegensprekelijk is er te Amsterdam zwaar geblunderd. Er was de ellende met de aankoop van het complex. Er was de zielige zoektocht naar een kandidaat-directeur in de rangen van de CVP-militanten. Er waren ongelukkige en op hilariteit onthaalde verklaringen van de Staatssecretaris. Er was de openingsmanifestatie waar improvisatie en stijlloosheid hoogtij vierden. Het weekblad «De Nieuwe» heeft op overtuigende wijze aangetoond dat het KB tot oprichting van het Amsterdams centrum juridisch en administratief een onding is.

Wij hebben ons dan ook veroorloofd ter zake een nieuw voorstel van decreet in te dienen.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken, Vlaamse Staatssecretaris voor Cultuur, Toerisme en Huisvesting : Zou het niet te verkiezen zijn een ernstige bespreking te houden ?

De heer G. De Rouck : Ik wil nog even een persoonlijke ervaring aanhalen.

Ik maakte deel uit van de officiële delegatie die naar «De Brakke Grond» is geweest, ik heb dat aanvaard in opdracht van mijn fractie. Jammer genoeg waren wij als twee enige voorzitters aanwezig. Er waren wel enkele le-

De Rouck

den van andere partijen. Wij wilden ons op de hoogte stellen van wat in «De Brakke Grond» gebeurde. Dit is niet alleen onze taak, maar ook onze plicht.

Toen ik tussen de aardbeien, de kazen, de mattetaarten en zo verder ben binnengeraakt, werd ik niet bedeed met een catalogus van Landuyt maar met een almanak van Snoeck. Ik heb daar veel ongelukkige gezichten gezien, van onze delegatie in de eerste plaats. Ik heb daar ook de Voorzitter van de deelregering ontmoet. Ik meen dat we dit eerder als een «happening» moeten beschouwen, doch zeker niet als de uiting van een grootse manifestatie, die het dan toch had moeten zijn, want wij verdedigen «De Brakke Grond» als zodanig.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken, Vlaamse Staatssecretaris voor Cultuur, Toerisme en Huisvesting : Dat valt niet op. Het is een eigenaardige manier om dit te verdedigen.

De heer G. De Rouck : Wij hebben eraan toegevoegd dat deze «Brakke Grond» niet tot het verminderen van subsidies mocht leiden voor de mensen op het veld. Bovendien willen wij aanstippen dat «De Brakke Grond» schril afsteekt bij het grote tekort aan culturele centra dat wij in Vlaanderen nog steeds vaststellen.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken, Vlaamse Staatssecretaris voor Cultuur, Toerisme en Huisvesting : Dat is ook een nieuw geluid.

De heer G. De Rouck : Er is een groot tekort.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken, Vlaamse Staatssecretaris voor Cultuur, Toerisme en Huisvesting : Ik heb steeds gehoord dat er teveel culturele centra waren.

De heer G. De Rouck : Er zijn er teveel waar ze niet moeten zijn en te weinig waar ze moeten zijn.

De heer P. Van Grembergen : In Oost-Vlaanderen is men toch niet rijk aan

culturele centra.

De heer G. De Rouck : In Oost-Vlaanderen is er inderdaad een grote zwarte vlek op dit gebied. Dat is trouwens bewezen door de Culturele Raad van Oost-Vlaanderen, die ter zake een zeer leerrijke studie heeft uitgegeven.

Het spijt ons dat wij dat op dit ogenblik moeten zeggen.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken, Vlaamse Staatssecretaris voor Cultuur, Toerisme en Huisvesting : Mij ook.

De heer G. De Rouck : Het is ons niet alleen te doen om zelfbestuur. Het gaat ook om de kwaliteit van ons zelfbestuur. Internationale culturele samenwerking is een moeilijke opdracht. Het is een werkterrein waar veel overleg en grondig inzicht noodzakelijk is. Het vraagt permanente bezinning. Het vergt een visie op de doelstellingen die men wil bereiken. Het heeft behoefte aan ambtenaren met een grote culturele bagage, met inzicht in de behoeften en de belangstellingsvelden van de partner. Het vraagt tact en diplomatieke handigheid om in te spelen op de vraag van de andere. Evenmin als op andere terreinen van internationale samenwerking kan men zich bij het buitenlands cultuurgebied tacteloosheid en onkunde veroorloven. Het gaat hier immers om het aantrekkelijker maken van ons imago. Het is er ons in ons buitenlands beleid om te doen aandacht te wekken voor onze cultuur en nieuwe kansen te scheppen voor diegenen die bij ons creatief bezig zijn.

In ons buitenlands cultuurbeleid neemt de samenwerking met Nederland een centrale plaats in. Wij horen niet graag dat de Staatssecretaris aan Nederlandse journalisten zegt dat wij «verwante» culturen hebben. Onze cultuur is verwant met de Franse, de Engelse, de Duitse, de Amerikaanse, de Spaanse, kortom met die van de hele Westerse wereld. Maar met Nederland delen wij sinds duizend jaar één en dezelfde cultuur, de ene Nederlandse cultuur. Wij zijn in dit opzicht niet blind voor historisch verschillende ontwikkelingen. Wij ontkennen niet dat er nuances zijn. Maar wij hebben de woordvoerders van de Franco-

phonie nooit horen praten over de zogenaamde verwante cultuur van Québec, Louisiana of Leopold Senghor. Altijd heeft men het in die kringen over de ene Franse cultuur, de Francité. Wij zouden onze bewindslieden in de toekomst graag horen spreken over de ene onverbreekelijke Nederlandse cultuur !

De Nederlandse Taalunie bevestigt de onverbreekelijke eenheid. Ze schept een volkenrechtelijk interessante juridische structuur, een supranationaal orgaan, een instrument om die eenheid te bevorderen en te verstevigen.

Terecht noemde de heer Niessen, lid van de Partij van de Arbeid, in de Nederlandse Tweede Kamer, het Verdrag de officiële bevestiging van de gelijkwaardigheid van taal en literatuur in de staatkundig gescheiden delen van de Nederlandse taalgemeenschap.

De ondertekening en de ratificatie van dit verdrag is voor ons een hoopgevende gebeurtenis.

Het is u bekend dat er in de Vlaamse beweging altijd een «Grootnederlandse» component is geweest. Dit was lange tijd louter een zuiver-culturele strekking, gewoon het besef van de eenheid van de Nederlandse cultuur. Het heeft in de negentiende eeuw de eenheid inzake grammatica en spelling gegarandeerd. Het is tot uiting gekomen in de bekende Nederlandse congressen, in het Woordenboek der Nederlandse Taal, zelfs in de titel van het louter literaire tijdschrift «Groot-Nederland».

Na de Eerste Wereldoorlog heeft het begrip een politieke kleur gekregen. Het was de tijd toen Wilson droomde van het zelfbeschikkingsrecht van de volken en de Volkenbond werd opgericht. Intellectuelen uit Noord en 'Zuid hebben toen gedroomd van een hertekening van de kaart van Europa en van het uitwissen van de staatsgrens tussen Vlaanderen en Nederland. Voor veel Vlaamsgezinden betekende dat de uitweg uit de slechte Belgische oneindigheid. De Tweede Wereldoorlog en de groei naar Europese en mondiale grootschaligheid hebben de aantrekkingskracht van die

De Rouck

politieke droom uitgehold.

In de memorie van toelichting kunnen wij lezen hoe nadien de gedachte aan culturele samenwerking stevig wortel heeft geschoten. Het past in dit verband hulde te brengen aan de ambtenaren en de particuliere verenigingen en instellingen die deze samenwerking hebben tot stand gebracht. Mag ik hier een bijzondere hulde brengen aan wijlen professor Geyl, aan Julien Kuypers die het idee «culturele integratie» lanceerde. Mag ik speciaal een woord van waardering uitspreken aan het adres van de verdienstelijke Nederlandse historicus Arie Willemsen, aan wie vorige zaterdag de Orde van de Vlaamse Leeuw werd uitgereikt. En meer bepaald in verband met de voorbereiding van de Taalunie past hier een woord van erkentelijkheid aan de gewezen kabinetschef van de Nederlandse Cultuur, de heer Fleerackers, zonder wiens talent en bezieling dit verdrag er waarschijnlijk niet was geweest.

De Taalunie opent nieuwe perspectieven en schept grote verwachtingen. Wij beleven het merkwaardige fenomeen dat de nationale staten voortdurend aan belang inboeten ten voordele van grotere structuren. Nu blijkt het, ook op gebied van de cultuur, mogelijk grensoverschrijdende entiteiten te scheppen met eigen gezagsstructuren. Voor de opbouw van een Europa van de volken is dat een hoopvol precedent.

Onze vraag en onze zorg is of de Vlaamse Executieve de politieke wil heeft die verwachtingen waar te maken. Daar zijn wij niet gerust in. De uitvoering van het Verdrag vergt inzicht, volgehouden inspanning en ruimdenkendheid.

Volgens artikel 17 van het Verdrag verstrekken de verdragsluitende partijen de nodige financiële middelen. Mogen wij vernemen op welke begroting die kredieten worden ingeschreven? Werden er op de begroting van 1981 reeds voldoende kredieten uitgetrokken? Zullen die kredieten tijdig uitbetaald worden? Mogen wij hopen dat de instellingen van de Taalunie niet zo lang op de centen zullen moeten wachten als de Vlaamse culturele verenigingen?

Een andere vraag betreft de aanwerving van de ambtenaren van de Taalunie. Wordt het bij ons weer eens een beloning voor partijmilitanten? Of zal men, bij uitzondering, omdat het hier tenslotte om een diplomatieke en culturele opdracht gaat, gaan zoeken naar kandidaten die in daden of geschriften hebben laten blijken dat zij inderdaad inzicht hebben in de problematiek van de Nederlandse culturele integratie?

Ik sluit mij hierbij aan bij wat de heer Niessen, namens de Partij van de Arbeid, daarover in de Tweede Kamer gezegd heeft:

«Allereerst zal gezorgd moeten worden voor een adequate bemanning van het algemeen secretariaat. De Algemene Conferentie van de Nederlandse Letteren heeft daar in oktober 1980 zeer terecht in een resolutie op aangedrongen. Het algemeen secretariaat zal in staat moeten zijn om zowel op regeringsniveau als op dat van de universiteiten en andere wetenschappelijke instellingen, op dat van de literaire wereld en van de massamedia met deskundigheid en gezag te functioneren. We nemen aan dat de staf een internationaal statuut krijgt en dat ernaar wordt gestreefd dat bekwaame mensen uit beide landen zich voor een functie in het algemeen secretariaat beschikbaar stellen.»

Men moet zich realiseren dat met de goedkeuring van dit Verdrag de kous niet af is. Wij zijn het niet eens met de teneur van een artikel in het maartnummer van «Ons Erfdeel» als zou er geen behoefte meer zijn aan initiatieven als het Algemeen Nederlands Congres. Er zijn tal van terreinen waar de samenwerking van Vlamingen en Nederlanders beslist beter zou kunnen en die juridisch niet tot het domein van de Taalunie behoren. Er is dringend behoefte aan een inventaris van al die vormen van samenwerking en er is nood aan overleg op hoog niveau over de uitbreiding en versterking van deze samenwerking.

Na de goedkeuring van het Verdrag is het noodzakelijk tot een herziening en vernieuwing van het cultureel akkoord met Nederland te komen. De staatsvorming alleen al maakt dit noodzakelijk. Wij menen te weten dat ook uit Nederland, onder meer van-

wege Parlementsleden, wensen ter zake werden geformuleerd. Het lijkt geen twijfel dat wij dit cultureel akkoord nu naar de letter en de geest moeten aanpassen aan de grondwettelijk erkende tweedeligheid van ons land.

Het is in de westerse parlementen niet ongewoon dat internationale overeenkomsten eenparig door meerderheid en oppositie worden aangenomen. Tegenover buitenlandse partners plegen regering en volksvertegenwoordiging eensgezind op te treden. Regeringen treden in hun buitenlandse politiek meestal ook met grote omzichtigheid en wijsheid op en betrekken veelvuldig de oppositie bij dit beleid.

Het is onze hoop dat de Vlaamse Executieve op dat terrein met hetzelfde tact en dezelfde zin voor het ruime Vlaamse belang zal handelen. De goedkeuring van dit Verdrag, en vooral de uitvoering ervan, zullen een test zijn voor onze culturele emancipatie en voor ons vermogen om tegenover de buitenwereld als een volwassen natie op te treden. Elf jaar na de invoering van de culturele autonomie maken wij eindelijk gebruik van onze bevoegdheid inzake internationale culturele samenwerking. De Volksunie staat met grote geestdrift achter de doelstellingen van het Taalunieverdrag. Wij zullen dan ook met overtuiging dit ontwerp goedkeuren.

De Voorzitter : Mevrouw De Backer-Van Ocken, Vlaamse Staatssecretaris voor Cultuur, Toerisme en Huisvesting, heeft het woord.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken, Vlaamse Staatssecretaris voor Cultuur, Toerisme en Huisvesting (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouwen, mijne heren, op mijn beurt wil ik ook mijn genoegen uitdrukken over de totstandkoming van het Taalunie-verdrag; ik hoop dat dit verdrag dan ook vandaag zal worden geratificeerd.

De goedkeuring van het Taalunie-verdrag tussen Nederland en de Vlaamse Gemeenschap is een feit waarvan wellicht slechts de generaties na ons de grote draagwijdte en de volledige betekenis zullen beseffen, wanneer dit

De Backer-Van Ocken

verdrag ook in de praktijk zijn vruchten zal hebben gedragen. Ik ben het eens met de sprekers van vandaag die bijna allen hebben gezegd dat eigenlijk het werk nu pas moet beginnen.

Het Taalunie-verdrag is in onze ogen niet een soort mystiek huwelijk, maar een nuchtere overeenkomst tussen twee gebieden, die er stilaan van overtuigd zijn geraakt dat zij, wat de luister van hun taal betreft, op elkaar zijn aangewezen en zij zich op elkaar moeten afstemmen. Met respect voor elkaars eigenheid, met de kennis en het begrip voor elkaars verscheidenheid, moeten de mogelijkheden tot ontmoeting en tot uitwisseling tussen de beide landen toenemen door de totstandkoming van dit Taalunie-verdrag.

Ik verwijs daarvoor ook naar het afsluiten in 1946 van een cultureel akkoord tussen België en Nederland. Het belang dat toen aan dit verdrag werd gehecht, was niet groter dan het belang dat aan culturele verdragen met andere landen werd gehecht. Het akkoord won aan belang door een permanent contact, door een dynamische interpretatie die mogelijk was tussen twee gebieden, die tot eenzelfde cultuurgemeenschap behoorden en ook door de uitbreiding van het begrip «cultuur», zoals dit inmiddels was geëvolueerd. Cultuur had niet meer alleen betrekking op het taalkundig en artistiek gebied, maar had ook te maken met jeugdzorg, volksopvoeding, maatschappelijk werk en ook bijvoorbeeld met milieuzorg, die haast noodzakelijk grensoverschrijdend is.

De gemengde commissie, ingesteld tot uitvoering van het cultureel akkoord, kwam reeds in de jaren 1950 tot de slotsom dat nieuwe institutionele voorzieningen moesten getroffen worden om recht te doen aan de bijzondere aspecten van deze Belgisch-Nederlandse culturele samenwerking. De commissie beval derhalve een verregaande integratie aan op een breed terrein van de Nederlandse cultuur. De gemengde commissie heeft nadien deze samenwerkingsidee verder uitgebouwd en de voorstellen ter zake hebben ertoe geleid dat de Mi-

nister van Onderwijs en ikzelf met onze Nederlandse collega's van Onderwijs en Cultuur een werkgroep ad hoc hebben samengesteld, die als mandaat meekreeg een concreet en gedetailleerd voorstel te ontwerpen voor een tussen België en Nederland op te richten gemeenschappelijk orgaan van advies en samenwerking op het gebied van de Nederlandse taal- en letterkunde.

De werkgroep bracht op 20 december 1976 een rapport uit «Ontwerp van de Nederlandse Taalunie». Nadat alle adviezen werden ingenomen, werd uiteindelijk tijdens de Ministerconferentie van 30 januari 1980 door de bevoegde Ministers uit Noord en Zuid een principiële beslissing genomen. Tussen beide landen werd tijdens de Ministerconferentie van december 1980 afgesproken dat in beide landen de bekrachtigingsprocedures gelijktijdig zouden verlopen.

In het Taalunieverdrag verbinden beide partijen er zich toe, een gemeenschappelijk en bindend beleid te voeren op het gebied van de taal. Waar dit mogelijk is verbinden de partijen zich verder tot een harmonisatie en integratie van hun beleid, zowel wat de taal en letteren betreft als ten aanzien van de nieuwe vraagstukken waarvoor de Nederlandse taalgemeenschap zal worden gesteld.

Het zal er dan ook op aankomen aan dit Taalunieverdrag een dynamische interpretatie te geven. Dit zal eerst en vooral het geval moeten zijn voor verspreiding van de letterkunde. Het is een pijnlijke vaststelling, maar nog al te veel blijven Nederlandse en Vlaamse schrijvers en kunstenaars voor elkaar onbekenden en hebben uitgevers te maken met zware moeilijkheden om de weg naar de lezers in de beide landen te vinden.

Nochtans dacht ik dat onze literatuur, samen met de omroep, het aangewezen medium is om begrip voor en kennis van Vlaanderen en Nederland te doen groeien. Het lijkt mij ook van het grootste belang dat wij overal in de wereld waar dit mogelijk en wenselijk is, samen het onderwijs van de Nederlandse taal en cultuur zouden bevorderen. Zowel Vlamingen als Neder-

landers hebben er door de kwaliteit van hun kunsten, hun wetenschappen, hun onderwijs toe bijgedragen dat de Nederlandse cultuur boeiend gaat worden voor de buitenlander.

Laten wij dan ook met vereende krachten aan de buitenlandse universiteiten het prestige van deze Nederlandse taal en cultuur verzorgen.

Maar ook op andere terreinen moet de samenwerking groeien. Ik denk onder meer aan de film, toneel en jeugdwerk. Ik meen dat «De Brakke Grond» in Amsterdam en straks de gemeenschappelijke lange golfzender daartoe een belangrijke ondersteuning kunnen vormen.

De taal als vervoermiddel van ideeën was datgene wat bij de Ministerconferentie van 1974 als object van dit Taalunieverdrag werd vooropgesteld. Laten we dit op een zo breed mogelijke manier waar maken. Ik geloof dat het uitzicht van een Europese toekomst ons daartoe noodzaakt. In het verleden hebben zij die al dan niet luidop en vooral hier bij ons in Vlaanderen hebben gedroomd van een unie met Nederland al te zeer dit Europese perspectief, het enige realistische perspectief, verwaarloosd.

Sommigen, zoals André Malraux, hebben Europa verweten «un continent sans ame» te zijn. Welnu, een volwaardige Europese unie kan slechts tot stand komen als een aantal geestelijke grenzen springen en als culturen niet in een smeltkroes terecht komen, maar zich over de landsgrenzen heen als culturele identiteiten kunnen manifesteren.

Zoniet zal Europa die onafgewerkte toren van Babel blijven waarin sommige landen zich opzettelijk doof voordoen en andere over communicatieproblemen slechts vergaderingen beleggen.

Daarom is het, naar mijn mening, een harde noodzaak dat wij met het oog op onze toekomst een brede interpretatie en uitvoering aan dit Taalunieverdrag geven.

Heel in het bijzonder wens ik de verlaggever te danken en te feliciteren voor zijn uitvoerig en uitmuntend verslag van de commissievergadering.

De Backer-Van Ocken

Ik wens ook de Voorzitter en de leden van de Commissie voor buitenlands beleid te danken voor de medewerking die ze bij het tot stand komen van dit decreet hebben verleend.

Er werden tijdens de behandeling echter nog enkele vragen gesteld.

Eerst en vooral kom ik bij de vraag van de heer Bascour. Hij heeft inderdaad verwezen naar de noodzaak - zoals wij het zelf ook hebben gedaan - het aspect «taal» te omschrijven.

Onze interpretatie moet zijn dat de taal een «vervoermiddel» van ideeën is.

Wanneer hij zegt dat er een associatie mogelijk is, dan is dit inderdaad waar. Er is een associatie mogelijk met andere landen en het is duidelijk dat de Franssprekenden in dit land deze associatie reeds vroeger hadden. Het gebied in de wereld waar Frans wordt gesproken, is natuurlijk veel groter dan het gebied waar Nederlands wordt gesproken. Dit mag ons echter niet ontmoedigen en moet ons ertoe aanzetten nauwe contacten te leggen met de landen waar Nederlands wordt gesproken. Zo hebben wij reeds vooruitgeschoven contacten met Suriname, de Antillen en Frans-Vlaanderen. Wij zullen het daar later - en gelukkig - nog kunnen over hebben.

De heer Bascour vindt het jammer dat de zetel niet in Brussel maar in Den Haag is. U weet dat dit het gevolg van een overeenkomst is : de topambtenaar zou een Vlaming zijn, de zetel in Den Haag. Het is echter toch zo dat het personeel de Unie als dusdanig moet waarmaken. Den Haag is toch ook een stad waar elke Vlaming zich thuisvoelt.

De ondertekening is inderdaad door de Minister van Buitenlandse Zaken gebeurd. Ik ben op de reden daarvan gisteren vrij uitvoerig ingegaan. Het is noodzakelijk dat de Minister van Buitenlandse Zaken ook de andere akkoorden zou ondertekenen. Hij kan om het even wie delegeren. Het is duidelijk dat de zaken, die vooral de Gemeenschap aangaan, in de toekomst ook bij voorkeur door de Minister van de Gemeenschap zullen worden on-

dertekend.

Dat wij, wat de taal betreft ons niet van het ene «-isme» naar het andere mogen laten drijven is natuurlijk duidelijk.

Wat de Interparlementaire Commissie betreft is het natuurlijk zo dat wanneer dit in het Taalunieverdrag is opgenomen men het initiatief dat destijds door u genomen werd, mijnheer Bascour, voor ogen had. De Parlementsleden zelf zullen moeten beslissen. Ik kan mij echter moeilijk indenken dat men heel andere structuren gaat opwerpen dan de reeds bestaande die hun deugdelijkheid hebben bezeten.

Waarom werd de Raad van State zo laat geraadpleegd ? Hier verstrek ik dan een antwoord aan de heer Bascour en terzelfdertijd aan de heer De Rouck. Er bestaan overeenkomsten met Nederland, waarin heel formeel aan bepaalde zaken wordt vastgehouden. Nederland had voorgesteld dat de uiteindelijke ratificering slechts zou plaatshebben in oktober omdat Nederland vreesde door het Twee Kamersstelsel niet tijdig klaar te zijn.

De Nederlanders wilden ook te allen prijze vermijden dat de tekst, vooral hij aan het Parlement was voorgelegd, ergens anders zou verspreid worden. Er waren wat moeilijkheden wegens andere reglementeringen en andere geplogenheden in Nederland en ons land. Daarbij kwam nog dat wij, wegens de nieuwigheden van de staatshervorming slechts op het laatste nippertje werden verwittigd van de decreetvorm waarin dit Verdrag moest worden opgesteld en hoe dit decreet precies moest worden geformuleerd.

Pas dan kon deze zaak natuurlijk naar de Raad van State.

De heer De Rouck heeft daaraan echter de bedenking willen vastknopen als zou er een zekere sabotage vanwege de Executieve zijn gebeurd omdat zij niet volledig achter dit Taalunieverdrag zou staan. Deze bedenking is niet alleen volkomen uit de lucht gegrepen maar is tevens zo ondenkbaar dat ik mij niet kan inbeelden dat iemand in dit halfroond daarin zou geloven.

Integendeel, ik moet hier uitdrukkelijk stellen dat wij volledig achter dit Taalunieverdrag hebben gestaan en al onze krachten hebben aangewend om het mede door te drukken. Waarom dit zo laat naar de Raad van State is gekomen, was wegens afspraken die met Nederland bestonden. Wanneer op het laatste nippertje, ook wegens andere verhoudingen tussen Parlement en regering in Nederland, men toch dit Taalunieverdrag enkele maanden vroeger kon ratificeren, dan moesten wij natuurlijk kook bijbenen, alhoewel wij reeds veel vroeger met de nodige documenten klaar waren.

Nu wil ik het hebben over artikel 17, dat betrekking heeft op de volkenrechtelijke verbintenis van België, zoals door de heer Suykerbuyk in zijn verslag werd uiteengezet. Tegenover Nederland gaat het hier dus om een volkenrechtelijk «safety». Naar het binnenland toe is de Gemeenschap zeker verantwoordelijk, ook op het financiële vlak. De Gemeenschap neemt de lasten inzake personeelsformatie van dit Taalunieverdrag op zich.

De heer Deleeck heeft het gehad over de belangrijkheid van dit ogenblik. Hij heeft dit hier reeds veel beter gezegd dan ik het nog zou kunnen doen. Hij heeft tevens de nadruk gelegd op het feit dat de taal het instrument is van het maatschappelijk verkeer en dat is volkomen juist. Het biedt inderdaad voor de toekomst de mogelijkheid dit Taalunieverdrag volledig tot zijn ontplooiing te laten komen.

Wij hopen dus, evenals de heer Deleeck, dat dit Taalunieverdrag de gemeenschappelijkheid op andere terreinen, vooral inzake onderwijs en wetenschap, zou mogen bevorderen.

Nu kom ik tot de tussenkomst van de heer De Rouck.

Wij zijn het met de heer Vanderpoorten eens waar hij zegt dat de optimistische noot bij het einde van de interventie van de heer De Rouck niet was te bespeuren bij de aanvang ervan.

Wij moeten toch stellen dat de gemeenschapsmateries de enige materies zijn waarvoor wij onze autonomie tegenover het buitenland kunnen waarmaken. Hetgeen men hier be-

De Backer-Van Ocken

reikt mag dan ook als een zeer positief element worden beschouwd, niettegenstaande de heer De Rouck het gebrek van autonomie betreurt dat wij in andere materies, tot op dit ogenblik, niet hebben kunnen waarmaken.

Wat de kandidaturen van het personeel voor het Taalunieverdrag betreft, heb ik ook reeds gisteren gezegd, mijnheer De Rouck, dat de bekwaamheid, de gevoeligheid en de interesse voor de materie waarover het gaat, de criteria moeten zijn. Ik zie echt niet in waarom wij hier afbreuk zouden doen aan deze criteria. Ik herhaal het, wij stellen uitdrukkelijk dat de bekwaamheid primeert.

Wat de toekomst betreft, ben ik van oordeel dat instrumenten, zoals het Taalunieverdrag en «huizen in het buitenland» zoals met name «De Brakke Grond» te Amsterdam de mogelijkheid zullen bieden mekaar aan te vullen.

Zoals door velen hier gezegd werd, moet inderdaad het Taalunieverdrag nog worden waargemaakt. «De Brakke Grond» is een instrument dat de inhoud ervan kan realiseren en versterken. (*Applaus*)

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
De heer Walter Peeters heeft het woord.

De heer W. Peeters : Mevrouw de Staatssecretaris, wanneer u zegt dat de taal inderdaad een zeer belangrijk communicatiemiddel is, en zoals collega Deleecq heeft gezegd is het ook een belangrijk sociaal communicatiemiddel, wil ik u eraan herinneren dat wij enkele weken geleden een decreet hebben goedgekeurd in verband met een nationale prijs voor vertaling van Nederlandse literatuur. Dit decreet vermeldt letterlijk dat alleen Belgische Nederlandstalige literatuur in aanmerking komt en dat Nederlandstalige werken van boven de Moerdijk niet aan bod kunnen komen.

Ik wil er uw aandacht op vestigen dat wij aldus een decreet hebben goedgekeurd, ik heb dat trouwens destijds ook gezegd, dat regelrecht indruist zo-

wel tegen de geest als tegen de letter van dit Taalunieverdrag.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken, Vlaamse Staatssecretaris voor Cultuur, Toerisme en Huisvesting : Zoals u zich zult herinneren, mijnheer Peeters, heb ik toen gezegd dat het ging om een staatsprijs die wordt toegekend volgens de geplogenheden die gelden voor een staatsprijs, dit wil zeggen mogelijkheden geven aan mensen die wonen binnen de eigen nationale grenzen en staatsburgers zijn van dit land.

De heer W. Peeters : Voor de toekenning van een staatsprijs zouden we moeten kunnen afzien van vroegere enge normen.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken, Vlaamse Staatssecretaris voor Cultuur, Toerisme en Huisvesting : Wij hebben de mogelijkheid prijzen uit te reiken, u weet dat trouwens evengoed als ik, die niet het cachet van staatsprijs hebben. Er kunnen van hieruit andere prijzen worden uitgereikt zowel aan schrijvers uit het Noorden als uit het Zuiden.

De Voorzitter : Dames en heren, vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

Aangezien niemand meer het woord vraagt, verklaar ik de algemene bespreking gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De Voorzitter : Aan de orde is nu de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Verdrag tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden, inzake de Nederlandse Taalunie, ondertekend te Brussel op 9 september 1980.

Enig artikel

Het Verdrag tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de Nederlandse Taalunie, ondertekend te Brussel op 9 sep-

tember 1980, zal volkomen uitwerking hebben.

De Voorzitter : Geen opmerkingen ? (*Neen*)

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen deze namiddag om 15 uur de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

MEDEDELING VAN DE VLAAMSE EXECUTIEVE

BELEIDSNOTA toerisme ingediend door mevrouw R. De Backer-Van Ocken, Vlaamse Staatssecretaris voor Cultuur, Toerisme en Huisvesting - 126 (1980-1981) - Nrs. 1 en 2

Debat

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het debat over de Beleidsnota toerisme ingediend door de Vlaamse Staatssecretaris voor Cultuur, Toerisme en Huisvesting, waarvan mevrouw De Backer-Van Ocken tijdens onze vergadering van donderdag 7 mei jongstleden reeds een inleidende mededeling heeft gegeven.

Het debat is geopend.

Mevrouw Smitt, verslaggever namens de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming, sport en toerisme, heeft het woord.

Mevrouw C. Smitt, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Staatssecretaris, dames en heren, uw Commissie heeft gedurende twee vergaderingen de vragen en schouwingen over de financiële aspecten behandeld. Zij zijn van oordeel dat de financiële middelen waarover in Vlaanderen een financieel beleid moet worden gevoerd - op basis van de begroting 1980- eerder schaars zijn. De aandacht van de Staatssecretaris werd gevestigd op het onevenwicht tussen de lopende uitgaven 143,4 miljoen en de totale kapitaaluitgaven 545,7 miljoen.

Het betrekking tot de kapitaaluitga-

Smitt

ven werd gevraagd wat precies vervat ligt in directe investeringen, 251,5 miljoen en toeristische uitrusting, 118,2 miljoen.

De Staatssecretaris verstreekte hiervoor een antwoord op basis van de begroting 1981. Voor de door haar geciteerde cijfers verwijs ik naar het verslag.

Door de Staatssecretaris werd eveneens meegedeeld dat de basisgegevens van de toeristische politiek in Vlaanderen werden vastgelegd in 1973 door de toenmalige Staatssecretaris voor Streekeconomie. Dit gebeurde in een nota die werd voorgelegd aan het Ministerieel Comité voor Economische en Sociale Coördinatie in verband met de recreatiezonen in het Vlaamse land.

Deze nota geeft enerzijds een inventaris van de toenmalige recreatieprojecten. Anderzijds geeft ze een voorstelling van concrete projecten. Vanuit deze gegevens hebben de bevoegde diensten een aantal projecten uitgewerkt. De lijst van deze projecten werd eveneens in het verslag opgenomen.

Het hoofdstuk «Promotie in binnen- en buitenland» werd uitvoerig behandeld. Aangezien het toerisme in ons land een negatieve handelsbalans vertoont, pleit de Commissie voor een degelijke bedrijfseconomische aanpak en voor een extra zorg besteed aan de toeristische bureaus, zeker in landen die een hoogconjunctuur kennen.

Van de interesse die in landen als Japan, Zuid-Korea en Taiwan wordt getoond voor het Westers sociaal-economisch systeem moet gebruik worden gemaakt om het toerisme in ons land te promoveren.

Om te oordelen of er eventueel toeristische bureaus moeten worden opgericht of afgeschaft, is het, aldus de Staatssecretaris, noodzakelijk allereerst overleg te plegen met de Franse Gemeenschap en samenwerking na te streven op Benelux-vlak.

De Commissieleden pleiten voor het feit dat werk moet worden gemaakt van de marktstudie omdat het toeris-

me een zeer fluctuerende materie is. Tijdens de bespreking werd herhaaldelijk het plan voor het maken van pakketten tegen concurrerende prijzen voor provincies, steden en VVV's onderstreept. Hiervoor zou echter een geëigend apparaat moeten bestaan zodat de pakketten aan de bestaande distributieketens van reisbureaus kunnen worden aangeboden.

De Staatssecretaris zegt dat getracht wordt zo spoedig mogelijk dit apparaat op te richten voor de Vlaamse Gemeenschap. Bovendien zal worden getracht de provinciale federaties te erkennen op grond van het statuut van het reisbureauwezen.

Er werd opgemerkt dat inzake toeristische promotie buitenlandse jongeren een grote rol kunnen spelen, ten minste wanneer men ze zou kunnen aantrekken. Men stelt bijvoorbeeld vast dat Amerikaanse jongeren die naar Europa komen meestal landen op de vlieghaven van Amsterdam. Een ernstige poging om Brussel als uitgangspunt voor een Europese reis te promoveren, moet zeker worden gedaan.

De Commissieleden zijn de mening toegedaan dat de toeristische promotie in het buitenland de aandacht voor de promotie in het binnenland niet mag in de schaduw stellen. Er is een heropleving van het toerisme in eigen land waar te nemen.

Zij kan in belangrijke mate bijdragen tot een herstel van het evenwicht van de toeristische handelsbalans. De televisie en de pers zouden volgens de vergadering hierin een positieve rol kunnen spelen door geregeld informatie te verstrekken over de vele mooie toeristische plekken in ons land.

Om nog meer en beter een ruim publiek te informeren over de binnenlandse toeristische mogelijkheden, stelde men ook voor deze informatie door te geven via scholen en fabrieken. Van verschillende zijden wordt erop gewezen dat een zeer grote uitstraling uitgaat van bepaalde concrete thema's. Herhaaldelijk wordt het Rubensjaar geciteerd.

Ook wordt gewezen op het belang van schoolreizen, zee-, bos- en Europa-

klassen voor de promotie van het binnenlands toerisme.

Het derde hoofdstuk handelt over de toeristische infrastructuur. De leden verheugen zich over de verhoging van de premies voor modernisering van het hotelwezen maar vinden deze verhoging onvoldoende. Men vraagt dat meer aandacht zou worden besteed aan de infrastructuur in verband met perioden van slecht weer. Voor televisietaksen en telefoonabonnementen dient een soepele regeling te worden gevonden. Men stelt bijvoorbeeld dat de taks niet per toestel zou worden gevorderd.

Een classificering van de hotels dient dringend te worden uitgewerkt om de toerist meer zekerheid en vertrouwen te geven. Zoals in het buitenland dient de formule bij particulieren, «kamers vrij», eventueel met classificering te worden geprogrammeerd. Aan behoorlijke en goedkope hotels moeten meer bekendheid worden gegeven; en ze moeten bovendien waarborgen bieden aan de buitenlandse toerist.

Aan jonge mensen, die wensen te starten met dergelijke initiatieven, dienen faciliteiten te worden verleend.

Er wordt ook gezegd dat het voor de toerist praktisch en aangenaam zou zijn zo de formule «inclusiefprijzen» algemeen verplicht zou worden.

Voor het kampeerwezen wordt dringend op sanering van deze sector aangedrongen. Een herziening van de statuten voor het kampeerwezen is hier toe een dringende noodzaak.

Het voorstel van de Staatssecretaris om het sociaal toerisme kwalitatief uit te bouwen, wordt door de commissieleden gunstig onthaald. Men vraagt vooral de nadruk te leggen op animatie in de centra voor sociaal toerisme, wat niet belet dat ook buiten deze centra in de gemeenten zelf inspanningen moeten worden gedaan voor animatie.

In de commissie wordt ook de aandacht gevestigd op de groep van de gepensioneerden. Volgens deskundigen zou slechts 10 % van deze groep deelnemen aan georganiseerde vakanties.

Smitt

Hun voorkeur zou vooral uitgaan naar vakantie in het binnenland, dus is er behoefte aan nieuwe initiatieven om de belangstelling van deze groep te valoriseren, vooral in de minder drukke perioden.

Voor de gehandicapten stelt men vast dat nog te weinig aandacht uitgaat naar specifieke accommodatie en animatie. Toch wordt er voor gewaarschuwd dat de gehandicapten niet al te zeer mogen worden weggeduwd in een uitzonderingsbehandeling.

De Commissie betreurt dat het specifiek jeugdtoerisme weinig aan bod kwam in de beleidsnota. Groepstoerisme voor jongeren onder de vorm van kampen is zeer opvoedend en verdient evenzeer de belangstelling als individueel toerisme. De vraag werd gesteld of de traditionele jeugdherbergen niet kunnen worden omgevormd tot jeugdhotels waar ook jonge gezinnen kunnen verblijven.

De Staatssecretaris verklaarde dat ze zich terdege bewust is van de noodzaak voorzieningen voor de jeugd uit te bouwen, niet enkel in de steden maar ook op het platteland en dit verspreid over heel het land.

Ook vakantiespreiding, bescherming van de toerist, toeristisch onderwijs en samenwerking van het Commissariaat voor Toerisme met provincies en plaatselijke diensten voor toerisme kreeg de bijzondere aandacht.

Tot daar, mijnheer de Voorzitter, dit overzicht van de bespreking van de Beleidsnota toerisme. (*Applaus bij talrijke leden*)

De Voorzitter : De heer Vandezande heeft het woord.

De heer R. Vandezande (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Staatssecretaris, dames en heren, tijdens de Grondwetsherziening 1968-1970 en de in uitvoering van deze herziening genomen wetten, kwam niet alleen de wet van 21 juli 1971 tot stand, die de vrijetijdsbesteding en het toerisme tot één van de culturele materies verklaarde behorend tot de bevoegdheid van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cul-

tuurgemeenschap, maar kwam, na 6 jaar zwoegen, het koninklijk besluit van 9 maart 1977 tot stand, ondertekend door de Ministers Chabert, Mevrouw De Backer-Van Ocken en de heer Van Aal, waarvan in de nota die wij thans bespreken wordt gezegd dat daardoor het Commissariaat-generaal voor Toerisme aan de nieuwe staatsstructuren werd aangepast.

Welke is nu de inhoud van dat koninklijk besluit van 7 maart 1977 ?

Er worden drie diensten ingericht, nl. de Centrale Dienst voor Toerisme en twee andere, geleid door een Commissaris, waarvan de Franstalige de bevoegdheid over het Frans en het Duits taalgebied krijgt. Ik moet daarbij geen tekeningetje maken om de bedoelingen bloot te leggen. De Minister bepaalt de bevoegdheid van de Centrale Dienst. Ik heb naar dit ministerieel besluit gezocht, doch heb het niet gevonden. Misschien is het wel een eenvoudige nota geweest, tenzij ik mij vergis. Uit de onderhavige nota vernemen we dat die Centrale Dienst met de promotie in het buitenland en het beheer van de diensten in het binnenland is belast. De Centrale Dienst vervult de propaganda, de studie, de pers en het onthaal en de gewestelijke Commissariaten zijn bevoegd in dezelfde zaken voor dezelfde domeinen.

Verder krijgen de twee gewestelijke commissarissen een adviescomité, dat door de bevoegde Commissaris wordt bijgewoond. Inzake het statuut der hotelinrichtingen, de reisbureaus, de toekenning van subsidies voor de toeristische propaganda en de subsidies door de Staat voor de ontwikkeling van de toeristische uitrusting, worden de woorden «Commissaris-generaal» vervangen door «de bevoegde Commissaris».

En daarmee hebben we het ongeveer gehad inzake de aanpassing aan de nieuwe staatsstructuren of de Grondwetsherziening van de jaren 1968-1970.

Elke gemeenschap beschikt inderdaad, zoals in de beleidsnota gezegd wordt, over een toeristisch instrument. De vraag is evenwel of we voor gedeconcentreerde of gedecentraliseerde Commissariaten staan, dan

wel of de Centrale Dienst nog altijd de plak zwaait. Uit nieuwsgierigheid hebben we het administratief jaarboek ter hand genomen om te weten wie wat in zijn bevoegdheid heeft. Helaas, in plaats van namen, hebben we enkel maar een opsomming van diensten voor de verschillende Commissariaten.

Nu vernemen we dat elke Gemeenschap een gespecialiseerde dienst voor de toeristische promotie in het buitenland zal krijgen om de krachtlijnen van de toeristische promotie, een vijfjarenplan en de binnenlandse promotie te bevorderen. Verder heeft men het over de toeristische infrastructuur, het sociaal toerisme, de eigen initiatieven van de overheid, de coördinatie met andere departementen en de samenwerking tussen de verschillende toeristische diensten.

Tot onze verwondering lezen we in de beleidsnota dat, in afwachting dat de organisatie tot stand komt, de promotie de taak zal blijven van de Centrale Dienst van het Commissariaat-generaal voor Toerisme.

We leven dus op hoop. Volgens de nota hadden het Vlaams en het Frans Commissariaat reeds de promotie in hun bevoegdheid, terwijl er nu een gespecialiseerde dienst gaat komen voor de promotie. Graag zou ik vernemen welk het verschil is tussen een dienst voor promotie en een gespecialiseerde dienst voor promotie ? Is het hetzelfde als het verschil tussen een maagd en een zuivere maagd ?

Ik vrees dat alles bij het oude zal blijven met een suprematie van de Centrale Dienst. Daarom zeggen wij : schaf die Centrale Dienst af en richt twee Commissariaten op. Dat zal verspilling vermijden en als er coördinatie en dialoog moet komen, zal die wel tot stand komen.

Mevrouw de Staatssecretaris, uw beleidsnota brengt ons niets nieuws. Ze vertoont een groot gebrek aan krachtadigheid, omdat men de oude Belgische structuren intact wil bewaren. Dat was zo met het koninklijk besluit van 7 maart 1977 en dat zal ook nu en in de toekomst zo zijn tenzij men gedurfd nieuwe wijn uit nieuwe vaten wil schenken. En vrees niet dat het ene Commissariaat het andere zal scha-

Vandezande

den. Beiden hebben belang dat zij voor elkaar gaan propageren. Daarvoor is geen Centrale Dienst nodig. Tenslotte zal het een gezonde concurrentie tot stand brengen, zonder elkaar te schaden. Daarom zeggen wij : maak één Commissariaat voor elke Gemeenschap. Dat is goedkoper en ook doelmatiger.

In een confederalistische geest heeft iedereen daarbij te winnen. Nu kan men zo aflezen uit uw beleidsnota dat alles waarschijnlijk bij het oude zal blijven.

Dames en heren, al de Parlementsleden hebben documenten ontvangen van de Vereniging van de Vlaamse Reisbureaus waarin zij zich erover beklagt, niettegenstaande zij de grootste vereniging van het land is, niet als een representatieve organisatie te worden erkend. Dit werd gestuurd aan alle Parlementairen. Er wordt een beroep op hen gedaan evenals op de staatsvorming die reeds sinds 1970 is gerealiseerd. Zij beklagen er zich over dat zij er maar niet in slagen, niettegenstaande hun aanhang, erkenning te krijgen. Ik weet niet of het juist is ; U zal er allicht meer van weten. Tot nu toe werd alleen de Franstalige zusterorganisatie erkend. Ik heb hier nog een document uitgaande van de Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen, dat eveneens het accent legt op het Vlaamse toerisme en op het Commissariaat. Daarin worden cijfers geciteerd die significantief zijn en waaruit blijkt dat wij niet moeten vrezen, dat indien de Vlaamse Gemeenschap werkelijk aan promotie zal doen op het gebied van toerisme, dat er geen gunstige resultaten zouden worden geboekt.

Mevrouw de Staatssecretaris, dit is in alle kalmte gezegd. Men heeft sinds 1970 de tijd gehad om een eigen, soeverein en autonoom Commissariaat voor Toerisme te maken. Het is helaas nog steeds niet gebeurd. De oude unitaire structuren blijven bestaan. Weliswaar werd hier en daar enige vooruitgang geboekt, maar niet in die mate dat wij zonder banden naar een nieuwe toekomst kunnen gaan, zon-

der om te kijken en zonder ons te bekommeren om anderen, waar wij nochtans in het verleden al te zeer aan gebonden zijn geweest. (*Applaus bij de VU*)

De Voorzitter : Mevrouw Tyberghien-Vandenbussche heeft het woord.

Mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Staatssecretaris, waarde collega's, zoals u kunt merken heeft de Beleidsnota toerisme heel wat aandacht gekregen doch onder punt 3 zou misschien nog een onderverdeling thuishoren, nl. het hoevetoerisme waar ik het even wil over hebben en waar in de beleidsnota als dusdanig niets over gezegd wordt.

Bij punt 5, waar de eigen initiatieven aan bod komen, vinden we meerdere uitspraken waar wij wel een houvast vinden om toch met hoop deze groeiende belangstellingsvorm van toerisme nader te bekijken en, mevrouw de Staatssecretaris, aan uw bijzondere attentie voor te leggen.

Het zou mij bijzonder verheugen, moest u ons de cijfers van overnachtingen voor deze vorm van verlof nemen kunnen geven, alsook het aantal hoeven die ervoor bekend zijn. Alleen de cijfers van West-Vlaanderen zijn mij bekend en de vaststelling is de volgende.

Het initiatief kende aanvankelijk een snel en groeiend succes. De jongste jaren stagneert het aantal overnachtingen, in hoofdzaak omdat het aanbod nagenoeg stabiel blijft, alhoewel de vraag stijgt.

Naast de werking van een paar organisaties, noteert men in West-Vlaanderen een aantal losse initiatieven, die ofwel zelfstandig «op de markt» zijn gekomen - al dan niet met behoud van de landbouwactiviteit - ofwel de coördinerende organisatie hebben verlaten en individueel vakantiegasten werven, of nog, die zich binnen een bepaalde gemeente groepeerden.

Hoe de toestand in de andere provincies evolueert, zal wellicht gelijklopend zijn.

Zouden wij hier niet de vraag mogen

stellen of het gehele aanbod van hoevevakantie best op een hoger niveau zou worden gestructureerd om te kunnen overleven en om zich binnen duidelijke normen te kunnen ontwikkelen ?

Hier ligt zeker een mogelijkheid die tegemoetkomt aan uw bezorgdheid, verwoord in uw nota omtrent de toeristische uitrusting, waar nieuwe initiatieven met het oog op het uitbouwen van meer actieve verblijfs- en recreatiemogelijkheden dienen aangevoerd te worden.

Toch zijn er enkele angstpunten die ik even wil onderstrepen. De eigen aantrekking van het hoevetoerisme ligt in de open ruimte, het natuurlijke landschap. Zo is in heel veel gevallen «toerisme» ontstaan dat vertrekt van de vraag vanuit de stedelijke woonconcentraties. Valt op dat de groei van de tweede verblijven, allerlei restaurant-hoeves, het inplanten van «attracties», hier de gevolgen en uitingen van zijn.

Hier wil ik een waarschuwingbord plaatsen - want in heel wat gevallen beantwoordt dit «toerisme» niet aan de objectieve behoeften van de stadsbevolking, maar aan de behoefte tot het vinden van een relatief gemakkelijke speculatieve meerwaarde.

Een toeristisch beleid dat én met de belangen van het platteland én met een groeiende belangstelling voor het platteland vanuit de stad rekening houdt, zal duidelijk krachtlijnen moeten bevatten voor een «toerisme van het aanbod». Een natuurlijk aanbod ligt voor het grijpen : landbouw, rust, eenvoud, kleinschaligheid, gastvrijheid.

Deze krachtlijnen zullen vooral rekening moeten houden met het landbouwbelang, met het natuurbelang en vooral met de belangen van de plattelandbevolking. Dus elke beleidsbeslissing rond toeristische recreatieve ontwikkeling moet uitgaan van de voorrang van de belangen van het platteland.

Binnen die optiek kan recreatie en toerisme een belangrijke verrijkende factor betekenen door het verbieden van de beroepenstructuur op het plat-

Tyberghien-Vandenbussche

teland, door het verruimde contact met gasten.

Enkele specifieke verbanden tussen landbouw en toerisme zijn ook belangrijk om even te onderstrepen.

Beperkte mogelijkheid tot toeristische logiesvormen op en rond landbouwbedrijven. Hier denken we ook aan het jeugdtoerisme. Het ontvangen echter van jeugdgroepen op een boerderij - meestal in de schuur of in tenten - is mogelijk mits elementaire uitrusting, doch deze vorm van logies kan nauwelijks als een «inkomen» voor het landbouwersgezin worden aanzien, wel als een lonende contactvorm.

Wat het verblijf voor de gezinnen op de hoeve betreft, is er reeds echt pionierswerk verricht naar het voorbeeld van Nederland, Duitsland en Engeland. Hier is echter nog een tekort aan normen waardoor betrouwbare kwaliteitsaanduidingen kunnen worden verstrekt. Het ware natuurlijk wenselijk hiertoe overleg te plegen tussen de landbouworganisaties en toeristische diensten.

Vragen rijzen vooral rond het los kamperen bij en rond de hoeven, wat wij vooral niet wensen te zien aanbevelen, wat wel in Wallonië bij KB gereguleerd is. Het is weinig bevorderlijk voor het landschap hier en daar een aantal caravans of tenten te zien.

Toeristische groei biedt ook enkele mogelijkheden voor een aantal bedrijven. Het kan een basis zijn voor een eigensoortige landbouw. Het aspect «inkomen» blijft beperkt voor het hoevetoerisme, maar als aanvulling waardevol daar waar het werkelijk gaat om een bedrijf in werking. Daarbij komt ook de kans voor verkoop van landbouwproducten aan vakantiegan- gers en aan de horecasector.

In deze vorm van toerisme zit ook een kans voor betere public relations voor land- en tuinbouw. In Nederland is op dit vlak een aparte stichting bedrijvig.

Het aanbod van de eigenheid is de uitdrukkelijke basis van de toeristische-recreatieve aantrekkings van het platteland - en dat wordt ook beduid in uw beleidsnota.

Wij verheugen ons ook over uw bezorgdheid voor de ruimtelijke ordening die we in de nota terugvinden, want hier ligt een direct verband met onze zorg voor de goede uitbouw van het hoevetoerisme in onze landschappelijk waardevolle brok landbouwgebied.

Toerisme en zijn relatie tot de autochtone bevolking. Toerisme op de rug van de plattelandsbevolking moet gebannen worden. We stellen echter de vraag of in werkelijkheid niet reeds de grens van het toelaatbare, het gewenste is overschreden. Is een verkaveling-voor-twee-verblijven een «zegen» voor een dorp? (Ook als dit onder de misleidende noemer vakantie-dorp gepresenteerd wordt?) Is het «kla-waai» door de grote bezetting in het jeugdtoerisme een «zegen» waar men «rust» zou moeten aanbieden? Is het autoverkeer langs de tientallen rustige toeristische binnenwegen een «zegen» voor een plattelandsgewest?

Deze vragen wijzen op de beperkingen die een «beleid» moet inhouden.

Conclusies zijn dan ook vlug gemaakt.

Het «inkomen», de «baat» bij deze vorm van toerisme moet terecht komen bij de plattelandsbevolking zelf - dus speculanten dienen geweerd.

Het kleinschalige is een typische eigenheid en dient ook het toeristische beleid te kenmerken - dus geen kunstmatige attracties of infrastructuur toelaten -.

Alle toeristische initiatieven dienen aan te sluiten bij de eigen tradities, en mogen de mogelijkheden die vervat zijn in de natuurrecreatie niet doorbreken of schaden.

Ook een eigen statuut en mogelijkheid tot stimulerende premie dient te worden voorzien, om de verdere inspanning en aanpassing mogelijk te maken en het privé-initiatief te steunen.

De fiscale werking moet draaglijk zijn aangepast aan de eigen aard van dit soort toerisme-aanbod.

Dit veronderstelt voorzorgen, besprekingen, waakzaamheid, een passende ingesteldheid. Alleen in die voor-

waarden kan toerisme voor de plattelandsbevolking oprecht «winst» betekenen. Alleen in die voorwaarden zal het toeristisch aanbod eerlijk en aantrekkelijk zijn, en mede bevorderlijk voor de geografische spreiding van het toerisme over het ganse grondgebied, wat een streven is dat wij met vreugde hebben waargenomen in deze zeer belangrijke beleidsnota waar wij vermelding vragen van dit hoevetoerisme die een aantrek en winst is om de promotie «Blijf in eigen land», nog aantrekkelijker en winstgeverender te maken. (*Applaus bij de CVP*)

De Voorzitter : De heer De Coster heeft het woord.

De heer M. De Coster (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Staatssecretaris, mijnheer de Minister, dames en heren, ik stel er prijs op vooraf mevrouw Smitt te danken die in haar verslag namens de Commissie jeugdbeleid, permanente vorming en toerisme een precieze weerslag gaf van de talrijke vragen en opmerkingen die de leden formuleerden naar aanleiding van de bespreking over de Beleidsnota toerisme.

Mijn fractie, mevrouw de Staatssecretaris, vraagt niet beter dan te kunnen bijdragen tot een verantwoorde uitbouw van ons toeristisch beleid. Het gaat hier immers over een belangrijke nijverheidstak die in de horecasector alleen 29.000 zelfstandigen en 49.000 werknemers werk verschaft. Evenwel moet ik verschillende opmerkingen maken en vragen stellen in verband met de politiek die mevrouw de Staatssecretaris wenst te voeren.

Zo kan de oprichting van een Dienst voor de toeristische promotie in het buitenland mijn instemming niet krijgen. Terecht mag worden gevreesd dat dit weer zal neerkomen op de benoeming van een stel politieke creaturen die zeker geen orde zullen scheppen op de toeristische markt. Samenwerkingsakkoorden afsluiten met Sabena en de NMBS klinkt ook vreemd daar beide maatschappijen er maar niet in slagen zich tot rendabele ondernemingen op te werken. Het is duidelijk dat zij sterker moeten worden aangezet om eerst in eigen bedrijf orde op zaken te zetten in plaats van nu ook nog elders verlies te maken. Te-

De Coster

korten die dan weer maar eens door de belastingbetalers moeten bijgepast worden.

De heer W. Seeuws : Reist u soms ook niet gratis ?

De heer M. De Coster : Dat de Staat andermaal oneerlijke concurrentie wil aandoen aan ondernemingen die het in hun sector wel waar maken is zeker al een voldoende reden om onderhavige beleidsnota niet goed te keuren.

Mevrouw de Staatssecretaris geeft in haar nota een aantal krachtlijnen voor toeristische promotie. Van de enkele goede ideeën die er insteken moet geen spectaculaire kentering ten goede worden verwacht. De achteruitgang van het toerisme en het tekort op de betalingsbalans, post toerisme moet op een andere manier worden aangepakt. Want niet alleen ons klimaat is er oorzaak van dat onze landgenoten steeds meer geld besteden aan vakanties in het buitenland. Indien men werkelijk de toerist uit binnen- en buitenland weer de kust, onze kunststeden en de Ardennen wil zien bezoeken moet men vooral de BTW verminderen en niet telkens opnieuw fiscale aanslagen plegen op hardwerkende zelfstandigen in de horeca-sector.

Wij zijn een klein land, amper een halve dagreis volstaat om van de end kant naar de andere te gaan. Een land dat weliswaar door sommige politici wazig en verward is gemaakt wat de instellingen betreft. Maar een land waarin het toch nog mogelijk moet zijn - vooral in «ce plat pays qui est le nôtre» - expansie en modernisering te geven aan onze toeristische nijverheid. En dat kan. Mits het wegwerken van de vergissing in de BTW-tarieven voor de horeca, mits prijsmatiging en mits betere spreiding van de vakantie.

Mevrouw de Staatssecretaris vergeet de «workshops» en de cocktails die het Commissariaat-generaal voor Toerisme met het Spoor en Sabena organiseert. Het zijn zij niet die het allemaal toeristisch waar zullen maken, ons hotelwezen moderniseren, voor vakantiespreiding zorgen en de televisiecamera's van onze staatsomroep la-

ten gaan over al het mooie en de kunst die ons land te bieden heeft.

Ik denk, mevrouw, dat inderdaad de Belgische toerist welstellender is dan het Belgisch toerisme. Uw nota neemt echter de wolken aan onze toeristische hemel niet weg. Hij zal ook niets verhelpen aan ons verzwakt toerisme, aan het feit dat buitenlanders zich minder tot België aangetrokken voelen. Uiteindelijk meen ik dat uw beleid het Belgisch toerisme geen nieuw leven zal inblazen. Gewoon, mevrouw, omdat kwaliteitstoerisme en goede dienstverlening een zaak is van privé-initiatief. Zonder te willen bekechten over vakantiespreiding, over de rol van de televisie in vakantiedromen en promoties allerhande, voorspel ik u een volslagen mislukking zolang er niet meer particuliere inslag in uw projecten steekt.

Ik weet dat vooral de schrijvende pers het nogal kwalijk neemt als Kamerleden en Senatoren afglijden naar knelpunten in eigen kiesarrondissement. Zonder om de grote toeristische problemen in gans het land heen te stappen, moet ik toch, mevrouw, uw bijzondere aandacht vragen voor de ontzanding van het zeestrand tussen Wenduine en De Haan-centrum, een probleem dat onrustbarende afmetingen aanneemt - trouwens ook elders aan de kust -.

Telkenjare moet bij Openbare Werken aangedrongen worden om opspuitingswerken uit te voeren tussen Vosseslag en De Haan-centrum, met het oog op het verstevigen van de duinvoet en het verhogen van het strandniveau. Die werken zijn noodzakelijk om een dam op te werpen tegen de ontzanding van die kuststrook.

Alle normale strandactiviteiten komen steeds meer in het gedrang, dit wil zeggen, het plaatsen van cabines en het verblijf van toeristen op het strand. Ten bewijze daarvan zal ik u straks een paar foto's overhandigen, die duidelijk de toestand van het strand na de winterstormen illustreren.

Ik hoop dat u bij uw collega van Openbare Werken met klem zult willen aandringen opdat verdere strandex-

ploitatie voor De Haan-centrum zou mogelijk blijven, zonder dat ieder jaar opnieuw een omslachtige procedure moet op gang gebracht worden.

Het toerisme onder uw bevoegdheid hebbende, mag ik u wel meteen vragen uw collega van Openbare Werken ook met aandrang te verzoeken werk te maken van de zeedijkbedekking aldaar, die aan grondige vernieuwing toe is. Men kan daar in volle toeristisch seizoen, en ook daar buiten, niet langer het spelletje blijven spelen van proefstukken en het inschrijven van herstell kredieten, die achteraf weer prompt worden afgevoerd.

Mevrouw, de vraag is inderdaad of wij ons toerisme nog kunnen verkopen. Met nadruk zeg ik u dat, met wat in uw nota vervat is, de overheid te kort schiet. Uw nota vertoont een ontstellend gebrek aan ernstige toeristische planning op middellange en lange termijn. Dat u daarenboven mikt op staatsverkoopelende organen doet de deur dicht. Jammer voor de toeristische sector. Uw nota leg ik voorlopig naast mij neer.

De Voorzitter : De heer Temmerman heeft het woord.

De heer G. Temmerman (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Staatssecretaris, geachte collega's, graag enkele bedenkingen bij de Beleidsnota toerisme en de daarop betrekking hebbende verslagen, waarbij ik bij wijze van inleiding de steun van mijn fractie zou willen toezeggen aan de drie grote objectieven, die uit de beleidsnota en het verslag naar voren treden : ten eerste, de noodzaak aan classificering van de logies - mogelijkheden door middel van sterren of ABC-klassering ; ten tweede, de absolute noodzaak de horeca-sector te verplichten inclusiefprijzen toe te passen, wat een reële bescherming van de consument inhoudt ; ten derde, de suggestie een afzonderlijke promotie te voeren voor de drie onderscheiden Vlaamse toeristische aantrekkingspolen : de kust voor de Belgen en buitenlanders, die daar ofwel een lange tijd verblijven, ofwel de weekends kunnen doorbrennen ; de kunststeden, die zowel voor de Belgen als voor de buitenlanders aantrekkelijk zijn voor korter verblijf, weekends en eendagstoerisme en het

De SP-fractie met (voorgrond links) fractievoorzitter J. Van Elewyck en (voorgrond midden) Staatssecretaris L. De Pauw-Deveen alsmede Minister F. Willockx en R. De Wulf. Voorgrond rechts: PW-fractievoorzitter K. Poma. Achtergrond rechts: KPB-lid L. Van Geyt

platteland met onze Vlaamse Ardennen, de Kempen enzovoort, dat voor diverse periodes van verblijf aantrekkelijk kan zijn.

Ik zal mij houden aan de volgorde van de hoofdstukken zoals ze in het verslag zijn vermeld.

In verband met de financiële middelen wil ik op mijn beurt de nadruk leggen op het naar mijn gevoel grove onevenwicht tussen de bestedingen voor Brussel, dat 40 miljoen krijgt, terwijl de rest van het Vlaamse land het met 132 miljoen moet stellen.

Ik durf te betwijfelen of deze manke verhouding wel ten volle kan worden verantwoord.

Wat de fietspaden - spoorwegen betreft, acht ik het uitgetrokken bedrag

van 1 miljoen absoluut onvoldoende. In het kader van de groeiende belangstelling voor het milieubewust en sportief recreatief toerisme zouden extra inspanningen moeten gedaan worden om de veilige en pittoreske fietspaden op de oude spoorwegbermen sterk uit te breiden. Hier kan via BTK-initiatieven, met de medewerking van de lokale besturen, ongetwijfeld versneld resultaat worden bereikt.

Wat het hoofdstuk toeristische promotie in het buitenland betreft, steun ik met overtuiging de suggestie om nieuwe CGT-kantoren te openen in onze directe buurlanden.

In Nederland bestaat er nu een kantoor te Amsterdam; in West-Duitsland te Düsseldorf; in Luxemburg be-

vindt het zich in de stad zelf; in Groot-Brittannië te Londen en in Frankrijk te Parijs, Rijsel en Straatsburg. De decentralisatie in Frankrijk heeft naar mijn informatie duidelijk vruchten afgeworpen. Wij stellen dan ook voor dat deze decentralisatie eveneens in andere buurlanden zou worden doorgetrokken. Bij wijze van voorbeeld stel ik voor om in Nederland kantoren op te richten te Amsterdam, Nijmegen en Eindhoven; in Frankrijk te Lyon; in Groot-Brittannië te Birmingham en Glasgow; in West-Duitsland te Frankfurt, München en Hamburg en over de oceaan, de USA, in Atlanta en Chicago.

Wat de reeds bestaande initiatieven zoals bijvoorbeeld de kantoren te Madrid en Lissabon betreft, pleiten wij voor het openen van een Belgisch

Temmerman

kantoor in alle Europese hoofdsteden, eventueel aangevuld met een bijkantoor in bijzonder interessante steden zoals bijvoorbeeld Barcelona in Spanje en Milaan in Italië.

Persoonlijk geloof ik niet in een Vlaams Toeristisch Huis in Lissabon bijvoorbeeld. Onze buitenlandse promotie dient gemeenschappelijk met het Waalse Gewest verder nationaal te blijven. Ons land is op de wereldkaart zo klein, dat de buitenlander een promotie voor slechts één deel ervan allicht niet zou begrijpen. De samenwerking op dat vlak, vooral in verafgelegen landen, kan ten andere slechts kostenbesparend werken en meteen verhinderen, dat wij ons in het buitenland een beetje belachelijk zouden maken.

Wij pleiten dus voor kantoren of huizen die niet enkel het toerisme voor Vlaanderen of Wallonië promoveren maar meteen ook plaats bieden voor Sabena en andere Belgische instellingen, zoals bijvoorbeeld de culturele missies die er eveneens een onderkomen zouden kunnen vinden, goed uitgebouwde vestigingen waar de geïnteresseerde buitenlandse toerist in spe een totaal-aanbod aan toeristische en praktische reis- en culturele informatie kan vinden.

In datzelfde licht vind ik een Belgisch toeristisch huis en a fortiori een Vlaams toeristisch huis te Taiwan of in Zuid-Korea, zoals in het verslag wordt gesuggereerd, een onverantwoord project.

Het is anderzijds bewezen, dat de sterke troef van onze kunststeden, die bijvoorbeeld 75 % van de Spaanse en 71 % van de Zweedse toeristen aantrekken, ook in de andere landen sterk moeten worden uitgespeeld.

De in het verslag op bladzijde 5 genoemde suggestie om in Italië, Spanje, Portugal, Zweden, Noorwegen, Denemarken en eventueel Zwitserland kantoren op Benelux-vlak te organiseren moet, mijns inziens, met grote omzichtigheid worden benaderd.

Gezien de - voorlopige - veel commerciële ingestelde promotie, de zeer pragmatische en functionele aan-

pak van het Nederlands toerisme ligt hierin een gevaar voor overheersing door de Nederlandse toeristische diensten. Uit persoonlijke contacten met Nederlandse specialisten uit Amsterdam, Utrecht, Arnhem, Keukenhof, Haarlem, Den Haag en andere is duidelijk gebleken, dat België op organisatorisch vlak ver achter ligt. Een voorbeeld kan volstaan; in Nederland bestaat een logiesreserveringsdienst, in België bestaat die niet en doen enkel Brugge, Gent, Brussel, Luik en enkele kuststeden aan reële logiesreservering.

De oprichting van een eigen CGT-reisbureau dient, mijns inziens, te worden gesteund.

Dit zou onder meer toelaten, pakketten en reisprogramma's aan forfaitaire of all-in-tarieven uit te werken en aan de reisagentschappen te verkopen, zoals dit nu vanuit België naar Spanje en Italië toe gebeurt door de private touroperators.

In verband met het op bladzijde 6 van het verslag genoemde voorstel tot het ter beschikking stellen in vreemde talen van boeken en brochures over Vlaanderen wens ik er toch op te wijzen, dat het ongetwijfeld degelijk boek van de VTB niet het enige is dat daarvoor in aanmerking kan komen.

Inzake het binnenland rept het verslag - enigszins tot mijn verwondering - met geen woord over de succesrijke samenwerking tussen de drie zustersteden, Brugge, Gent en Antwerpen en de door deze groep genomen initiatieven, die duidelijk aantonen welke voorbeeldige resultaten door onderlinge hulp en bundeling van kracht mogelijk is.

In verband let het kampeerwezen lees ik met genoegen in het verslag, dat mevrouw de Staatssecretaris gunstig staat tegenover het voorstel om de kampeervergunningen door het Commissariaat-generaal voor Toerisme te laten afleveren in de plaats van door de Colleges van Burgemeester en Schepenen.

Het is duidelijk, dat hier nog veel kan worden verbeterd en dat de aflevering van de gemeentelijke vergunningen vooral beïnvloed wordt door elementen waarbij de belangen van de kam-

peerders niet altijd op de eerste plaats komen.

Graag vernam ik dan ook van mevrouw de Staatssecretaris wanneer het desbetreffende door haar aangekondigde ontwerp van decreet mag worden verwacht.

Wat de vakantiespreiding betreft onderstreep ik er de absolute noodzaak van, en formuleer ik het volgende voorstel : twee weken vakantie met Kerstdag en Nieuwjaar, 1 week met Carnaval - nu 5 dagen - 3 weken Paasvakantie in de plaats van 2 weken zoals nu, 1 week tussen Hemelvaart en Pinksteren, 6 weken vakantie tussen 15 juni en 15 september, in de plaats van 9 weken, 1 week vakantie tussen Allerheiligen en 11 november, nu meestal 5 dagen.

Dus een vakantie gespreid over Pasen, Hemelvaart en Allerheiligen, hetzij een verlenging met drie weken die zou worden afgetrokken van de «grote vakantie».

Thans wil ik het even hebben over het toeristisch onderwijs.

Afgestudeerden uit het toeristisch onderwijs vinden nog te weinig plaatsingsmogelijkheden in de sector. Mijns inziens zou de overheid hiertoe kunnen bijdragen door via de diensten van Binnenlandse Zaken en van het Vlaamse Gewest, die met het opstellen van de gemeentelijke personeelskaders zijn belast verplichte opname te vorderen van vakgeschoolde en gediplomeerde mensen in de toeristische diensten van de lokale besturen. Nu ontbreken zij daar meestal nog. Er worden geen specifieke eisen gesteld voor het personeel dat aangeworven wordt in deze diensten vermits zij meestal worden gezocht via de gewone wervingsexamens, zonder specifieke eisen inzake beroepskwalificatie.

Inzake jeugd en sociaal toerisme wil ik op mijn beurt bijzonder steun verlenen aan het project om de jeugdherbergen om te vormen tot jeugdhotels, die plaats zouden kunnen bieden aan jonge gezinnen voor wier vakantie in eigen land nog een groot tekort aan passende accommodatie bestaat.

Tenslotte nog een woord inzake de sa-

Temmerman

menwerking tussen het Commissariaat-generaal voor Toerisme en de ondergeschikte besturen, waarover sprake is op bladzijde 13 van het verslag.

Ik wens te benadrukken, dat de werkwijze om tweemaandelijks een werkvergadering te houden tussen het Commissariaat-generaal en de provinciale federaties, volkomen verouderd en voorbijgestreefd is, vermits zij gesteund is op de provinciale indeling van het toerisme, waaraan, mijns inziens, noch de Belg noch de buitenlander een boodschap heeft.

Beter ware de vergaderingen te organiseren op basis van de deelgroepen, die in de beleidsnota werden aangegeven, namelijk de kuststeden, de kunststeden en het platteland.

In de huidige formule is het bijvoorbeeld toch niet aan te nemen dat een stad als Gent, waar de jongste jaren op gebied van toeristische promotie grote inspanningen werden geleverd en merkwaardige resultaten werden geboekt, waardoor die stad ongeveer 80 % van het toerisme in de provincie Oost-Vlaanderen vertegenwoordigt, niet eens betrokken is op die fameuze samenwerkingsbijeenvakkomsten, waarover ik reeds sprak.

Hier is zeker en vast een reorganisatiewerk te doen dat grote vruchten zou kunnen afwerpen.

Het zou mij dan ook verheugen, mevrouw de Staatssecretaris, desbetreffende uw antwoord te mogen kennen. *(Applaus bij de SP)*

De Voorzitter : De heer Vandenaabeele heeft het woord.

De heer A. Vandenaabeele *(op de tribune)* : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Staatssecretaris, geachte collega's, lang, al te lang, is er in Vlaanderen het gevoel geweest, dat het toerisme een stiefmoederlijk behandeld kind was in ons beleid. Daarom is het verheugend, dat wij ons vandaag in deze Raad kunnen buigen over een beleidsnota, die de grote lijnen van de Vlaamse politiek ter zake tracht te bepalen.

Dit debat verheugt mij ook omdat het de kans biedt te zeggen, dat het toerisme bijlange niet zo verwaarloosd werd als sommigen het voorstellen.

Het Commissariaat voor Toerisme heeft sinds vele jaren degelijk werk geleverd en kan zonder twijfel bogen op resultaten. Zo heeft het, samen met de arbeidsbewegingen, enorme verdiensten in de uitbouw van de infrastructuur, die na de oorlog het sociaal toerisme in ons land heeft op gang gebracht. Maar ook voor het commercieel toerisme heeft het vele verdiensten, die niet steeds door de betrokkenen op hun juiste waarde werden geschat en die bovendien niet steeds op begrip en medewerking van de geïnteresseerde sectoren hebben kunnen rekenen.

Verheugend is ook, dat sinds het toerisme uit de nationale bevoegdheid werd gelicht, wij een actieve belangstelling mogen ervaren van de verantwoordelijken in de Vlaamse deelregering, meer in het bijzonder van mevrouw De Backer maar eveneens van de voorzitter, de heer Geens, die bemoedigende en aanmoedigende verklaringen heeft afgelegd.

De beleidsnota is een nieuwe uiting van deze actieve bekommernis. Deze zorg is verantwoord, want het toerisme is en blijft een belangrijke factor in 's lands economie en voor onze betalingsbalans.

Het toerisme vraagt ook naar een voortdurende aandacht omwille van de zeer snelle na-oorlogse evolutie, die wij nog altijd niet volledig hebben verwerkt. Wij hebben de evolutie inzake materiële eisen, sociale opvattingen en wijzigingen in de manier van vakantie nemen nog niet ten volle bijgebeend. Het is in die zin, dat ik enkele bedenkingen zou willen formuleren, die mede het beleid in de komende jaren moeten inspireren.

Daar is op de eerste plaats onze infrastructuur inzake verblijfsmogelijkheden, die nog veel aandacht zal moeten krijgen om ze op het vereiste peil te brengen.

De instellingen voor sociaal toerisme zijn zonder twijfel modern van opvatting en aangepast aan de behoeften

van de vakantiegangers in onze tijd. Uit uw nota blijkt dat u in uw beleidsnota vanzins zijt de klemtoon te leggen op de kwalitatieve uitbouw eerder dan aan de oprichting van nieuwe. Toch moeten we vaststellen, dat alle vakantiehuizen nog telken jare veel aanvragen moeten weigeren. Ook al mag de klemtoon wellicht verlegd worden, toch moet er blijvend gestreefd worden om voldoening te kunnen geven aan alle kandidaten.

Daarbij zou ik bijzonder de aandacht willen vragen voor de mensen met een laag inkomen. Voor hen werd toch het sociaal toerisme opgezet. Het zou jammer zijn, dat door om het even welke reden deze personen minst van al aan bod zouden komen. Zij moeten voorop blijven staan in de bekommernis van de sociale initiatieven. Zoals er ook speciale aandacht zou moeten zijn voor het onthaal van diegenen, die een eerste stap zetten naar buitenhuisvakantie. Het is een bij uitstek sociale opgave om hen te helpen hun drempelvrees te overwinnen.

De vraag kan hier wellicht gesteld worden of het ogenblik niet gunstig is om te komen tot meer samenwerking tussen het sociaal toerisme en de meer commerciële sector ? Zou het ondenkbaar zijn, dat niet vervulde vragen uit de sociale sector kunnen opgevangen worden door de commerciële sector, vanzelfsprekend aan voorwaarden, die geen afbreuk doen aan het sociaal karakter ? Dit lijkt me in elk geval beter, dan dat elk zich in zijn eigen sector zou gaan opsluiten.

De uitbouw van de animatie in de sociale vakantiehuizen is zonder twijfel een goed initiatief. Hier kan wellicht een andere vorm van samenwerking tussen de twee sectoren liggen door deze animatie geheel of ten dele open te stellen voor alle vakantiegangers en wellicht ook voor de plaatselijke bevolking, zoals het ten andere nu reeds ten dele gebeurt.

Waar de beleidsnota te snel aan voorbij gaat is aan de kansen voor mindervaliden en zieken op een aangepaste vakantie. Beschikken wij reeds over een voldoende capaciteit om daaraan een antwoord te bieden ? Ik durf het betwijfelen en ik durf dan ook de hoop uitspreken, dat zij niet zullen verge-

Vandenabeele

ten worden in het toeristisch beleid van de komende jaren.

Ons hotelwezen is in algemene zin onvoldoende gemoderniseerd om een afdoend antwoord te geven aan de eigentijdse eisen van de toerist.

Het ontbreekt er soms nog aan essentiële accommodatie zoals een badkamer en toilet op iedere hotelkamer. Andere voorzieningen zoals telefoon op de kamer, laat staan TV zijn nog al te weinig aanwezig. Zonder twijfel moet hier de hotelpremie diensten bewijzen om ter zake vooruitgang te maken. Voor een aantal zaken zou het wellicht reeds volstaan dat een soepeler houding wordt aangenomen door de bevoegde organismen bijvoorbeeld de RTT wat de telefoon betreft.

Onze weekendverblijfparken bieden in vele gevallen nog een troostloze aanblik, omdat het er blijkbaar de bedoeling is zoveel mogelijk mensen op een zo klein mogelijke ruimte samen te brengen. Uw beleidsnota vermeldt dat de helft van de kampeerterrinen niet behoorlijk werden vergund. Dit is een meer dan ongezonde toestand, waarmee wij de kampeerders geen dienst bewijzen en zeker niet het imago van ons land en zijn toeristische uitrusting opsmukken. Enkele modelcampings, opgericht door de arbeidsbeweging samen met het Commissariaat voor Toerisme bewijzen nochtans dat het anders kan.

Het is me niet duidelijk of de oplossing van de kampeerverblijfparken een echte oplossing voor dit probleem zal betekenen. Dat zullen we te gepaste tijde kunnen beoordelen. Het is nochtans dringend nodig in deze sector drastisch te saneren.

Dit overzicht van de infrastructuur is wellicht niet zo bemoedigend. Toch is het mijn overtuiging dat het mogelijk is snelle verbetering aan te brengen mits gepaste maatregelen van de overheid maar vooral mits medewerking van de betrokkene zelf. Zij zullen er moeten van overtuigd worden dat het er niet op aankomt in de kortst mogelijke tijd zoveel mogelijk te verdienen maar wel om ook morgen nog op de markt mee te tellen.

Wat de promotie betreft, wegens de sterke concurrentie, niet alleen van de ons omringende landen maar ook van meer afgelegen werelddelen, vraagt het steeds meer inspanning om het eigen produkt bij de potentiële klant te brengen zowel in binnen- als buitenland. Vele van deze landen hebben enorme troeven vooral op het stuk van het traditioneel beeld van de vakantie : zon, zee en strandgenoegens. Wij kunnen ons op dat stuk nog moeilijk meten. Het komt er dus op aan onze eigen troeven opnieuw te ontdekken en deze bij het publiek goed in het licht te stellen.

Het zal dus wel niet overbodig zijn ons budget voor promotie sterk op te drijven maar het zal evenmin mogen vergeten worden, dat het efficiënt en wel doordacht benutten van dit budget uitermate belangrijk is.

Ter zake moet, zeker voor wat het buitenlands betreft, sterkere coördinatie worden tot stand gebracht tussen de verschillende instanties van promotie, nationaal, provinciaal, gemeentelijk en privé. Het heeft geen zin in het buitenland aan verspreide initiatieven te werken. Van uit het buitenland gezien is ons land eigenlijk maar één grote stad. Nooit is me dat duidelijker gebleken, dan een paar jaar terug. Op enkele duizenden kilometers van hier vertelde me een inwoner van dat land, dat hij een tijd terug ons land had bezocht. Hij zei bijzonder goede herinneringen te hebben aan wat hij noemde «a lovely nice place near Brussels» maar waarvan hij de naam vergeten was. Uiteindelijk bleek hij Brugge te bedoelen. Waarom zouden wij ons dan uitsloven om in deze landen mekaar concurrentie aan te doen ?

In het buitenland moeten wij één pakket kunnen aanbieden met de meerdere troeven waarover wij beschikken : kunststeden, zee of heide en bos en meer.

Coördinatie ook in de keuze van ons publiek. Het is zinloos over heel de wereld iets te willen doen met ons beperkt budget. Beter is het ons te concentreren op enkele landen, waar onze kansen het grootst zijn en waar wij dan een meer intense en aangepaste campagne kunnen voeren.

Ik hoop dat men in deze zin ook eens ernstig het probleem van de buitenlandse bureaus zal bekijken. In de Commissie werd dit reeds naar voren gebracht maar het antwoord dat daarop werd gegeven heeft mij enigszins ontgoocheld, vermits men daar van de stelling uitgaat dat uit deze landen toch zoveel toeristen naar ons land komen. Daar gaat het echter niet om. De vraag die zich hier opdringt is te weten hoeveel toeristen er naar ons land komen omwille van dergelijk bureau. Ook kan men zich afvragen of wij niet meer rendement zouden mogen verwachten dan in bepaalde bureaus het geval is, mochten wij dezelfde middelen op een andere plaats inzetten.

Ik hoop dat de op te richten gespecialiseerde dienst van deze ideeën zal vertrekken. Het is evenwel in onze tijd ook een noodzaak dat deze ideeën op een professionele manier worden uitgewerkt.

Deze dienst moet een dynamische aanpak hebben en moet zich bijgevolg niet verliezen in een logge administratie maar zich vooral toespitsen op een indringende reclame met spits technieken gevoerd.

Ons oog op het buitenland mag ons evenwel niet doen vergeten, dat ook ons eigen land nog ruime mogelijkheden biedt voor het verwerven van toeristen in eigen land. Statistieken bewijzen, dat velen nog niet aan buitenhuis-vakantie toe zijn. Anderen zouden stellig ook in eigen land kunnen vinden, wat ze thans ver van huis in het buitenland gaan zoeken. Ook deze sector moet bijgevolg in onze promotie voldoende gewicht toegemeten krijgen.

Ik wil mij tot deze enkele bedenkingen beperken in de overtuiging dat zij de meest essentiële zijn en prioritaire aandacht verdienen. In zijn geheel beoordeeld biedt deze beleidsnota interessante plannen, maar toch is het voor mij nog geen afgewerkt geheel. Het zal op tijd en stond moeten worden bijgeschaafd. Daarom hoop ik, dat wij ook regelmatig de kans zullen krijgen om op dit debat terug te komen in deze Raad.

Moge dan deze beleidsnota ook bij alle geïnteresseerden de nodige mede-

Vandenabeele

werking vinden. Willen wij met onze toeristische sector iets bereiken, dan zal het immers nodig zijn, dat er hard gewerkt wordt, maar dat zijn ze in die sector gewoon, maar ook dat er hard samengewerkt wordt, en daar wil er wel eens wat schorten.

Hard samenwerken dus tussen privé en overheid inzake promotie en verbetering van onze infrastructuur. Hard samenwerken ook tussen het sociaal toerisme en de commerciële sector. In plaats van bestendig de tegenstellingen te onderstrepen, die er uiteraard steeds zullen blijven, zou men beter meer oog hebben voor de vele gemeenschappelijke belangen.

Het sociaal toerisme is geen concurrent voor de commerciële sector, omdat het geen afgesloten sector is, waar de cliënten worden in opgesloten. Veel vakantiegangers in de sociale va-

kantiehuizen zouden anders nooit aan verblijfstoerisme doen en zonder hen zouden onze toeristische streken er heel wat doodser bij liggen. Alle vormen van toerisme brengen hun deel aan en hebben hun eigen betekenis en aantrekkingskracht. Alleen wanneer alle sectoren het goed doen en het ook goed met mekaar doen kan dit de goede voorwaarden scheppen, waarbinnen iedereen aan zijn trekken kan komen.

Ons toerisme heeft meer dan ooit nood aan een dynamisch beleid, maar dat kan niet van de overheid alleen komen. Ik wil daarom besluiten met de wens, dat alle betrokkenen zich positief zouden inzetten met het doel ons toerisme te doen bloeien maar bovenal om de mensen, alle mensen, meer kansen te bieden op volwaardige vakantiebesteding. *(Applaus bij de meerderheid)*

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Dames en heren, ik stel voor hier onze werkzaamheden af te sluiten. Wij komen opnieuw bijeen deze namiddag om 14.30 uur.

Wij zullen dan dit debat voortzetten tot 15 uur.

Dan zullen wij overgaan tot de stemmingen. Na de stemmingen zal het debat worden voortgezet.

Is de Raad het daarmee eens ?
(Instemming)

Dan is aldus besloten. De vergadering is gesloten.

— *De vergadering wordt gesloten om 12.35 uur.*
